

A Fehérvíz (HUDD20031) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve

**Csopak
2021**

Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság

8229 Csopak, Kossuth utca 16.

Telefon: +36 87 555 260

Fax: +36 87 555 261

Felelős tervező

Rozner György

Vezető szakértők

Petróczi Imre (természetvédelem)

Rozner György (agrár)

Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság:

© Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv.....	4
1. A terület azonosító adatai.....	5
1.1. Név.....	5
1.2. Azonosító kód.....	5
1.3. Kiterjedés.....	5
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek.....	5
1.4.1. Jelölő élőhelyek.....	5
1.4.2. Jelölő fajok.....	5
1.5. Érintett települések.....	6
1.6. Egyéb védettségi kategóriák.....	6
1.7. Tervezési és egyéb előírások.....	7
1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv.....	7
1.7.2. Településrendezési eszközök.....	7
1.7.3. Körzeti erdőtervek.....	7
1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek.....	7
1.7.5. Halgazdálkodási tervek.....	8
1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv.....	8
1.7.7. Egyéb tervek.....	8
2. Veszélyeztető tényezők.....	9
3. Kezelési feladatok meghatározása.....	16
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése.....	16
3.2. Kezelési javaslatok.....	17
3.2.1. Élőhelyek kezelése.....	18
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések.....	43
3.2.4. Kutatás, monitorozás.....	43
3.2.5. Mellékletek: a tervezési területen javasolt természetvédelmi kezelési egységek (térkép).....	44
3.2.6. A tervezési terület helyrajzi számait érintő kezelési egységek.....	45
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogszabályok és a tulajdonviszonyok függvényében.....	46
3.3.1. Agrártámogatások.....	46
3.3.2. Pályázatok.....	49
3.3.3. Egyéb.....	49
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	50
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök.....	50
3.4.2. A kommunikáció címzettjei.....	52
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel.....	53

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Fehérvíz Kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (KjTT)
--------------------------------	--

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUDD20031
---------------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	1550 ha
---------------------------------------	---------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

1.4.1. Jelölő élőhelyek

- 6430 Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai¹
- 6440 - *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei
- 6510 Sík és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)²
- 7230 Mészkedvelő üde láp- és sásrétek
- 91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

1.4.2. Jelölő fajok

Vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

Kisfészki aszat (*Cirsium brachycephalum*)

Díszes légivadász (*Coenagrion ornatum*)

Skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)

Mocsári teknős (*Emys orbicularis*)

Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)

Északi pocok méhelyi alfaja (*Microtus oeconomus mehelyi*)*

Kerekvállú állásbogár (*Rhysodes sulcatus*)

Dunai tarajosgőte (*Triturus dobrogicus*)

Harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*)

Hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*)

*kiemelt jelentőségű jelölő faj/élőhely

1 A területen a 2019-ben végzett élőhelyterképezés nem találta az ebbe az élőhely kategóriába tartozó társulásokat, ezért törlésre javasolt

2 Az élőhely a 2019-es élőhelyterképezés alapján tiszta formában nem fordul elő a területen, azonban attól délre, közvetlenül határosan már igen. A területen jelenleg is folyó élőhely rekonstrukciós munkálatok, valamint a kezelés és a változó abiotikus tényezők miatt, az élőhelyek is dinamikusán változnak. Ezért célszerűnek látjuk a terület adatlapján „D” besorolással továbbra is szerepeltetni, mert nem kizárható, hogy az rekonstrukciók során kialakuló állapotok nyomán az élőhely újra lehatárolható lesz.

Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű élőhelyek/Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű fajok

- 3150 - Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel

Közönséges denevér (*Myotis myotis*)

Nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)

Keleti lápibagoly (*Arytrura musculus*)

Lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*)

1.5. Érintett települések

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendeletet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

A tervezési terület Somogy megyében 4 települést érint.

Település	Érintett terület (ha)	Település területének érintettsége (%)
Somogy megye, Balatonfenyves	1	0,07
Somogy megye, Buzsák	198	12,77
Somogy megye, Somogyszentpál	421	27,16
Somogy megye, Táska	930	60
Összesen	1550	100

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Átfedés (ha)	Kapcsolódó jogszabály száma
Natura 2000	HUDD 10012	Balatoni berkek	1550 ha	275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet
Ex lege földvár		Török-domb (Törökhatyás)		1996. évi LIII. törvény a természet védelméről
Ramsari terület		Dél-balatoni berkek és halastavak	1550	45/2011. (V. 31.) VM rendelet
Természetvédelmi terület		Nagyberek Fehér-víz Természetvédelmi Terület	1582,8	12/1977. OTvH határozat, 9/2013. (II. 20.) VM rendelet

A tervezési terület döntő része az Országos ökológiai hálózat magterület övezetének része. A Somogyszentpál 031 és 035 hrsz. déli részén mintegy 15 hektár az ökológiai folyosó övezetbe tartozik.

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

A tervezési területére a Nagybereki Fehér-víz természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési tervéről szóló 9/2013. (II. 20.) VM rendelet vonatkozik, mint miniszteri rendelettel elfogadott természetvédelmi kezelési terv.

1.7.2. Településrendezési eszközök

Település	Típus	Határozatszám
Balatonfenyves	településszerkezeti terv	174/2006 (IX. 14.) Határozat
Balatonfenyves	helyi építési szabályzat	21/2006 (IX. 15.) Rendelet
Balatonfenyves	helyi építési szabályzat – módosítás	9/2007 (IV. 26.) Rendelet
Buzsák	településfejlesztési koncepció	13/2004. (II. 11.) határozat
Buzsák	településszerkezeti terv	2010 94/2010. (IX.8.) határozat
Buzsák	településszerkezeti terv és HÉSZ	2010 7/2010. (IX.9.) rendelet
Buzsák	településszerkezeti terv - módosítás	2015 49/2015.(III.31.) határozat
Buzsák	szabályozási terv és HÉSZ - módosítás	2015 5/2015.(IV.1.) rendelet
Táska	Településfejlesztési koncepció	40/2005. (VIII. 16.) határozat
Táska	Településszerkezeti terv	58/2005. (XI. 25.) határozat
Somogyszentpál	Helyi Építési Szabályzata, valamint Szabályozási Terv	8/2003. (10.01) számú rendelet
Somogyszentpál	HÉSZ, valamint Szabályozási Terv módosítása	10/ 2010. (6.24.) számú rendelet
Somogyszentpál	HÉSZ, valamint Szabályozási Terv módosítása	8/2011. (09.29.) számú rendelet

1.7.3. Körzeti erdőtervek

- Somogyvári erdőtervezési körzet körzeti erdőterve – ügy száma: 3160/2013. Érvényes: 2014. január. 1. - 2023. december 31.
- Marcali erdőtervezési Körzet erdőterve (Érvényes: 2016-2026.) Száma: SO-04G/ERD/6810/1/2017.

1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek

A tervezési terület a 13/2016. (III. 2.) FM rendelet alapján a Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Tájon belül a 410. számú Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységbe esik.

A tágabb térség vadállományának jellemzőit, a vadállomány-szabályozásának irányelveit, a fenntartandó vadlétszámra vonatkozó irányelveket, illetve a természet- és tájvédelmi szempontokat bemutató, a tájegységi vadgazdálkodási terv alapjául szolgáló dokumentum elérhető: http://www.ova.info.hu/tajegység_terv/410_VGTT-20180910.pdf

A tájegységi vadgazdálkodási tervet a 10/2018. (VII. 3.) AM rendelet tartalmazza. A vadgazdálkodási üzemtervek érvényessége egységesen 2037. 02. 28-ig terjed, az üzemtervek a Somogy Megyei Kormányhivatal vadászati hatóságának adatbázisában érhetőek el.

A vadászatra jogosult adatai:

Vadászterület neve: Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság Nagybereki Vadgazdálkodási Egység
Regisztrációs szám: 14-350250-410

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

A tervezési területen két víztér különleges halászati rendeltetésű halgazdálkodási vízterület. A Nyugati-Övcsatorna és a Határ-belvíz-csatorna (Koroknai vízfolyás) a Balaton halgazdálkodási vízterületének része, így a halgazdálkodási jogot a Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt. gyakorolja.

Releváns háttér-dokumentumok:

- NÉBIH Földművelésügyi Igazgatósága 04.3/5299-4/2015. iktatószámú határozata a Balaton és vízrendszere (víztérkód: 14-002-2-1) nyilvántartott halgazdálkodási vízterület különleges rendeltetésű vízterületté nyilvánításáról.
- FM Horgászati és Halgazdálkodási Főosztályának HHgF/523/2015. iktatószámú vagyonekezelési szerződése az államot megillető halgazdálkodási jog, mint vagyoneértékű jog 15 évre szóló átadásáról.
- Somogy Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály Földművelésügyi Osztályának SOH/21/262-2/2016. ügyiratszámú határozata a Balaton és vízrendszerére szóló halgazdálkodási jog nyilvántartásba vételéről.

Az adott vízterületekre vonatkozó, jóváhagyott halgazdálkodási terv az illetékes halgazdálkodási hatóságnál fellelhető. A Balaton-felvidéki Nemzeti park Igazgatóság a tervezési területen jelentős vizes élőhely rekonstrukciókat hajtott végre. Az így létrejött víztestek különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterületté nyilvánítása és a halgazdálkodási jog megszerzése az Igazgatóság részére folyamatban van.

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

„Magyarország felülvizsgálta, 2015. évi vízyűjtő-gazdálkodási tervét” a Kormány 2016. március 9-én fogadta el, és a Magyar Közlöny 2016. évi 44. számába megjelent 1155/2016. (III. 31.) Korm. határozatban, illetve a Hivatalos Értesítő 14. számában hirdette ki. A VGT2 tartalmazza a 2016-2021 időszakra vonatkozó intézkedési programot. A következő, második felülvizsgálat eredményeként, 2021. december 22-ig kell elkészülnie Magyarország 2022-2027 időszakra vonatkozó, harmadik vízyűjtő-gazdálkodási tervének
A tervezési terület a Balaton részvízyűjtő, 4-2 azonosítóval rendelkező „Balaton közvetlen” alegységhez tartozik.

1.7.7. Egyéb tervek

- KEHOP-4.1.0-15-2016-00056 Vizes élőhely-rekonstrukciók a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság Somogy- és Zala megyei területein

2. Veszélyeztető tényezők

1.a táblázat: a tervezési területen jellemző veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentőség	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A06	Gyepművelés felhagyása (pl. legeltetés vagy kaszálás megszüntetése)	M	5	6440 <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei, 6510 Sík és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>), 7230 Mészkedvelő üde láp- és sásrétek állományai többségét kaszálással és legeltetéssel kezelik, azonban számos állomány a kaszálás megszűnése vagy a rendszeres taposás miatt degradálódik.. A szegélyekben mindenütt terjed a magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>), mely a kezelés felhagyása esetén gyorsan kolonizálja a réteket.). Érintett fajok: nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>).
A08	Gyepterület kaszálása vagy vágása	L	5	A magassásos állományok kaszálása és a szegélyén végzett nádaratás káros az északi pocok (<i>Microtus oeconomus mehelyi</i> *) állományokra.
A09	Intenzív legeltetés vagy túllegeltetés	M	10	6440 <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei, 6510 Sík és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>), 7230 Mészkedvelő üde láp- és sásrétek állományait a túllegeltetés, illetve az ezzel járó – esetenként felázott talajon történő - túlzott taposás veszélyezteti, mert jelentős degradációs folyamatokat indít el.
A33	A vízháztartás vagy a víztestek fizikai módosítása mezőgazdasági	H	30	Az egykor kialakított lecsapoló rendszerek máig működnek, ennek következtében, különösen a csapadékhiányos időszakokban,

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentőség	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorolhatást?
	célből (kivéve gátak létesítése és működtetése)			vízhiány alakulhat ki a többletvízhatástól függő élőhelyeken (a 6440 <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétei, 6510 Sík és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>), 7230 Mészkedvelő üde láp- és sásrétek).
B03	Erdőfelújítás idegenhonos, vagy tájidegen fajokkal vagy azok betelepítése (beleértve az új fajokat és GMO-kat)	L	20	A jelölő denevérfajok esetében minden faj kötődik az erdőterülethez közvetlenül (szaporodó- és szálláshely) vagy közvetett módon (táplálkozó terület). Az idegenhonos fafajokkal történő felújítás megváltoztatja a terület táplálékkínálatát, mely kedvezőtlenül befolyásolja a fajok elterjedését. Odvasodó fák hiányában a fajok nem találnak megfelelő szaporodóhelyet, állományuk csökkenhet. Az idegenhonos fajok jelenléte negatív hatással van a xilofág bogarakra [skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), kerekvállú állásbogár (<i>Rhysodes sulcatus</i>)].
B05	Fakitermelés újratelepítés vagy természetes felújulás nélkül.	L	10	A lábonálló holtfa (elváló kérgű holtfa) biztosítja a fokozottan védett nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>) szaporodó és pihenőhelyét. E fák nélkül a faj nem fordul elő a területen.
B07	Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmeléket is	L	20	Az idős fákban kialakuló természetes odúk biztosítják a nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>) és a közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i>) pihenő és szaporodóhelyét., valamint ezek a fák biztosítják a skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), a nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) és a kerekvállú állásbogár (<i>Rhysodes</i>

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentőség	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
				<i>sulcatus</i>) élőhelyeit is.
B08	Idős fák eltávolítása (kivéve a lábonálló vagy fekvő holt fát).	L	20	Az idős fákban kialakuló természetes odúk biztosítják a nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>) és a közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i>) pihenő és szaporodóhelyét, valamint a xilofág bogarak [skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), kerekvállú állasbogár (<i>Rhysodes sulcatus</i>)] élőhelyét
I01	Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok	M	100	Az inváziós fajok jelenléte veszélyezteti az őshonos fajokból álló erdők és facsoportok fafaj összetételét, hosszútávon megváltoztathatja azokat, ami a Natura 2000 jelölőfajok eltűnését eredményezheti. 6440 - <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei, 6510 Sík és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>), 7230 Mészkedvelő üde láp- és sásrétek élőhelyeken esetenként terjedőben vannak az inváziós fajok (<i>Asclepias syriaca</i>), megfelelő kezelés hiányában, e fajok jelenléte felerősödhet, akár az élőhely eltűnését okozva.
I02	Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)	M	100	Az inváziós fajok jelenléte veszélyezteti az őshonos fajokból álló erdők és facsoportok fafaj összetételét, hosszútávon megváltoztathatja azokat, ami a Natura 2000 jelölőfajok eltűnését eredményezheti (<i>Robinia pseudo-acacia</i> , <i>Fraxinus americana</i> , <i>Elaeagnus angustifolia</i> , <i>Amorpha fruticosa</i> , <i>Acer negundo</i>) 6440 - <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei, 6510 Sík és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus</i>

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentőség	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorolhatást?
				<i>pratensis</i>), <i>Sanguisorba officinalis</i>), 7230 Mészkedvelő üde láp- és sásrétek élőhelyeken esetenként terjedőben vannak az inváziós fajok (<i>Solidago gigantea</i>), megfelelő kezelés hiányában, e fajok jelenléte felerősödhet, akár az élőhely eltűnését okozva. Számos állomány a kaszálás megszűnése vagy a rendszeres taposás miatt degradálódik. A szegélyekben mindenütt terjed a magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>), mely a kezelés felhagyása esetén gyorsan kolonizálja a réteket.). Érintett fajok: nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), északi pocok (<i>Microtus oeconomus mehelyi</i>).
L01	Természetes abiotikus folyamatok (pl. erózió, feliszapolódás, kiszáradás, elsüllyedés, szikesedés)	M	100	A 6440 <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei, 6510 Sík és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>), 7230 Mészkedvelő üde láp- és sásrétek esetében a kiszáradás következtében a többletvízhatáshoz kötődő karakterfajok eltűnnek, helyüket a tágtűrésű generalista fajok veszik át. Az átalakuló fajkészlet miatt az állományok eljellegtelenedhetnek, bennük könnyebben terjednek az inváziós növényfajok (<i>Robinia pseudo-acacia</i> , <i>Fraxinus americana</i> , <i>Elaeagnus angustifolia</i> , <i>Amorpha fruticosa</i> , <i>Acer negundo</i> , <i>Solidago gigantea</i> , <i>Asclepias syriaca</i>).
L02	Fajösszetétel változás természetes szukcesszió következtében (más, mint a mezőgazdasági vagy	M	100	A 6440 <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei, 6510 Sík és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>), 7230 Mészkedvelő üde láp- és

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
	erdészeti gyakorlatnak által okozott közvetlen változás)			sásrétek a klímaváltozás következtében várható csapadékmennyiség csökkenés, illetve annak egyenlőtlen eloszlása az élőhelyek kiszáradását, kiterjedésének csökkenését okozhatja.
N02	Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében	H	30	A 3150 Természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel, 6440 <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei, 6510 Sík és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>), 7230 Mészkedvelő üde láp- és sásrétek és 91E0* Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) élőhelyek esetében a klímaváltozás következtében várható csapadékmennyiség csökkenés, illetve annak egyenlőtlen eloszlása az élőhely kiszáradását, kiterjedésének csökkenését okozza.
		M	80	A vízhez kötődő fajok mint a vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), a dunai tarajosgöte (<i>Triturus dobrogicus</i>), mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>) és az északi pocok (<i>Microtus oeconomus mehelyi</i> *) a klímaváltozás következtében várható csapadékmennyiség csökkenés, illetve annak egyenlőtlen eloszlása az élőhelyeik kiszáradását, kiterjedésének csökkenését okozza, ezzel az adott fajok állománya is csökkenhet.
		M	30	A lápi szitakötő (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>): a klímaváltozás következtében várható csapadékmennyiség csökkenés,

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
				illetve annak egyenlőtlen eloszlása a faj élőhelyének kiszáradását, elterjedésének csökkenését okozza.
		M	50	A nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>) élőhelyéül szolgáló mocsárrétek fajszerkezete a szárazodás hatására átalakul, a faj számára alkalmatlanná válhat.
		M	50	A harántfogú törpecsiga (<i>Vertigo angustior</i>) és a hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>) élőhelye a szárazodás hatására átalakul, a faj számára alkalmatlanná válhat.
		M	20	A természetes szárazodás a 91E0 - Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőrös (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) élőhelyek leromlásához és visszaszorulásához vezet.
		L	20	A kislepkeszű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>) állományait a szárazodás okozta élőhely átalakulás veszélyezteti.
Xt	Nincs információ a veszélyeztető tényezőkről	-	-	Keleti lópibagoly (<i>Arytrura musculus</i>): A veszélyeztető tényezők jelenleg nem ismertek, mivel a faj jelenlétének bizonyítása csupán az elmúlt évben történt meg.

1.b táblázat: a tervezési területen jellemző potenciális veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H=nagy, M=közepes, L=kicsi)	Érintett összes terület nagysága (%)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
N05	Élőhelyek elhelyezkedésének változása (földrajzi eltolódása), méretének és/vagy minőségének változása a klímaváltozás következtében	M	100	100	A klimatikus változások miatt az élőhelyek fajösszetétele, beleértve a jelölő társulásokat, mind területét, mind arányait tekintve jelentősen változhat.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Általános célkitűzés:

A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot és a kedvező természetvédelmi állapottal összhangban lévő gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Specifikus célok:

A terület fő célkitűzései:

A tervezési terület egyetlen erdős jelölő élőhelye [91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)] esetében elsődleges cél a jelölő élőhely jelenlegi kiterjedésének megőrzése, a korosztály-összetétel és a természetközeli erdőkre jellemző állományszerkezet kialakítása, továbbá a lábon álló holtfák eltávolításának megszüntetése. Ennek érdekében a kíméletes, folytonos erdőborítást biztosító erdőművelési eljárásokat mielőbb alkalmazni javasolt, ezzel elérve a folyamatos erdőborítottságot. Fontos az idegenhonos fajok eltávolítása az állományból. A cserjeszintek és az erdőszéli cserjés sávok fenntartása kívánatos, a madárfajok fészkelőhelye szempontjából. Az idős, odvas fák megtartása, valamint a fekvő és álló holtfa megőrzése fontos feladat az erdőtársulásokban.

A gyepes jelölő élőhelyek (6440 *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei, 7230 Mészkedvelő üde láp- és sásrétek) esetében elsődleges cél a megfelelő vízellátás biztosításával a kedvező termőhelyi feltételek biztosítása, továbbá a cserjésedés miatt folyamatosan zsugorodó jelölő élőhelyek kiterjedésének növelése, a cserjésedő területek helyreállítása és újbóli használatbavételének ösztönzése. Az élőhely esetében a területen a gyeppel hozamát figyelembe vevő mozaikos hasznosítás kialakítása (kaszálás vagy legeltetés) az elsődleges szempont, enélkül a cserjésedés újra megindul. A tájgazdálkodás idő- és térbeli tervezésével, továbbá a megfelelő intenzitás alkalmazásával olyan mikroélőhelyi struktúra alakítható ki, amely hosszú távon biztosítja a területen előforduló, természetvédelmi szempontból értékes fajok fennmaradását.

A fenti jelölő élőhelyek, illetve a területen előforduló további természetközeli állapotú társulások fenntartására irányuló természetvédelmi kezeléssel az életközösségek állapota fejleszthető, illetve elősegíthető a hozzájuk kötődő jelölő fajok [kiszéskű aszat (*Cirsium brachycephalum*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*), hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), kerekvállú állásbogár (*Rhysodes sulcatus*), lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), északi pocok (*Microtus oeconomus mehelyi*), keleti lápibagoly (*Arytrura musculus*), közönséges denevér (*Myotis myotis*), nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)] védelme.

A területen élő védett és fokozottan védett fajok által is reprezentált, hazai és közösségi szinten is egyedülálló természetes és természet szerű élőhelyek megőrzése, fenntartása, különös tekintettel a sík- és dombvidéki kaszálórétekre, a kékperjés láprétekre, a mocsárrétekre, a puhafás ligeterdőkre, éger- és kőrisligetekre, láperdőkre a közösségi jelentőségű, védett növény- és állatfajok állományának, egyedszámának, populációi életképességének megőrzése, különös tekintettel a következő fajokra, ,.

További célok és végrehajtandók:

- A megmaradt vizes élőhelyek természetesnek megfelelő vízellátását biztosítani kell különös tekintettel a terület fennmaradt lápjain.
- Az abiotikus katasztrófák (pl: tűzkár) elhárítása.
- Az élőhelyek természetközeli fajösszetételének biztosítása, a strukturális diverzitás fenntartása
- A gyepes élőhelyek esetében a természeti értékek fenntartását biztosító tájhasználati mód fenntartása, azok területi kiterjedését csökkentő művelésiág-váltás megakadályozása
- Az erdei élőhelyek esetében az öreg erdők kiterjedését csökkentő eljárások javasolt mellőzésével a xilofág bogárfajok számára alkalmas élőhelyek fenntartása.
- A közösségi jelentőségű, védett növény- és állatfajok állományának, egyedszámának, populációi életképességének megőrzése, különös tekintettel a következő fajokra: : bölömbika (*Botaurus stellaris*), kis kócsag (*Egretta garzetta*), kis kárókatona (*Phalacrocorax pygmeus*), vörös gém (*Ardea purpurea*), barna rétihéja (*Circus aeruginosus*), bakcsó (*Nycticorax nycticorax*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), hamvas küllő (*Picus canus*), jégmadár (*Alcedo atthis*), küszvágó csér (*Sterna hirundo*), fattyúszerkő (*Chlidonias hybridus*), kormos szerkő (*Chlidonias niger*), haris (*Crex crex*), nagy kócsag (*Egretta alba*), cigányréce (*Aythya nyroca*), hamvas rétihéja (*Circus pygargus*), szarvasbogár (*Lucanus cervus*), vidra (*Lutra lutra*)réti csík (*Misgurnus fossilis*), szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*). .
- Az inváziós növényfajok, így az aranyvessző fajok visszaszorítása és a zöld juhar, a gyalogakác teljes kiirtása.
- Az északi pocok (*Microtus oeconomus mehelyi*) állományainak megőrzése érdekében a nádas-magassásos mozaikos élőhelyszerkezet fenntartását meg kell őrizni a Somogyszentpáli réteken és a Nekotai lápban. A faj élőhelyéül szolgáló magas sásrétek optimális vízellátását biztosítani kell, kaszálásuk csak természetvédelmi érdekből megengedhető. A faj számára szükséges menekülőterek fennmaradását és inváziós fajoktól (*Solidago*) való mentességét biztosítani kell.
- A telepesen fészkelő madarak - a nagy kócsag (*Egretta alba*), a vörös gém (*Ardea purpurea*), a bölömbika (*Botaurus stellaris*), a bakcsó (*Nycticorax nycticorax*), a kis kócsag (*Egretta garzetta*), a kis kárókatona (*Phalacrocorax pygmeus*), valamint a cigányréce (*Aythya nyroca*) érdekében, a terület láp és láprét jellegű részein, biztosítani kell a megfelelő vízszinteket. A nádatartást a fészektelepek figyelembevételével lehet végezni. A fészektelepek zavartalanságát biztosítani kell.
- A terület nyílt vizekkel rendelkező részein a réticsík (*Misgurnus fossilis*), a vöröshasú unka (*Bombina bombina*), a dunai tarajosgőte (*Triturus dobrogicus*) és a mocsári teknős (*Emys orbicularis*) állományai érdekében ezen víztestek halgazdálkodási hasznosítását, minden tóépítés jellegű beavatkozást, mederkotrást stb. kerülni szükséges. A víztesteket érintő minden beavatkozás csak természetvédelmi érdekből végezhető.

3.2. Kezelési javaslatok

A természetvédelmi szempontból javasolt kezelések egységesebb átláthatósága érdekében ún. kezelési egységeket (KE) állapítottunk meg, melyeket hasonló jellegű, vagy hasonló kezelést

igénylő élőhelyfoltok alkotnak. A kezelési egységek lehatárolása nem követi az ingatlan-nyilvántartási határokat, mivel a valós és a tényleges területhasználat attól jelentősen eltérhet.

A kezelési egységek lefedik a teljes tervezési területet, s egyaránt tartalmazzak jelölő és nem jelölő (utóbbiak között akár másodlagos) élőhelytípusokat. A tervezési terület meglehetősen mozaikos.

A kezelési egységeknél meghatározzuk azon intézkedéseket, melyek a jelölő élőhely és/vagy a faj megőrzése érdekében javasolunk, illetve az élőhelyfejlesztési lehetőségekre is kitérünk.

Fontos a jogszabályokban nevesített, kötelezően betartandó előírások és az önkéntesen vállalható előírás javaslatok elkülönítése. A fenntartó kezeléseknél már jogszabályokkal meghatározott érvényes szabályozási rendszerek is működnek (pl. a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet).

A kezelési egységek és a hozzájuk rendelt kezelési javaslatok meghatározásánál tekintetbe vettük a jelölő értékek megőrzését szolgáló egyéb területrészeket és szempontokat is (pl. a fajok élőhelyével szomszédos, csatlakozó területrészeket, az egyes állományok közti összeköttetést biztosító folyosókat, a közösségi jelentőségű faj számára alkalmas élőhelyek védelmét és fejlesztési lehetőségét, a potenciálisan jelölő élőhelyé fejleszthető területeket). Egyes kezelési egységeknél (pl. KE-1) a megfogalmazható természetvédelmi célok, illetve az erdők jelenlegi üzemmód szerinti besorolása figyelembe vételével alternatív kezelési irányvonalakat is meghatároztunk.

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. bekezdése alapján „A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervkészítés időpontjában jogszabály alapján kötelezően betartandó előírásokon túli, a célokhoz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó előírás-javaslatok iránymutatásként szolgálnak.

3.2.1. Élőhelyek kezelése

A) Gazdálkodáshoz nem köthető, általános javaslatok:

- A jelen fenntartási terv céljainak elérését nem veszélyeztető, jogszerű, ill. jogerősen engedélyezett tevékenység korlátozás nélkül folytatható.
- A tervezési területen olyan beruházás, mely a terület védelmi céljainak a megvalósítását akadályozza nem végezhető.
- Művelési ág megváltoztatása – a szántó művelési ág gyepké, vagy erdővé alakításán kívül - nem javasolt.
- Ipari, mezőgazdasági, szolgáltatási tevékenység végzéséhez szükséges telep létesítésének engedélyezése nem javasolt.
- A tervezési terület belterületbe vonása, azon lakó, üdülő vagy iparterület kijelölése nem javasolt.

- Új bányatelek kialakítása és egyéb infrastrukturális fejlesztés a tervezési területen nem kívánatos.
- A közlekedést, hírközlést szolgáló, közvetlenül az élőhelyek kezeléséhez nem köthető ingatlanokon (utakon, villanypászttámban) a természetvédelmi kezelési javaslatoknak figyelembe kell vennie a kiadott engedélyekben szereplő előírásokat (pl. vezetékek karbantartására vonatkozó előírásokat). A javaslatok itt leginkább arra vonatkoznak, hogy a szükséges – és legtöbbször a kezelők számára előírt – karbantartási munkák során a természeti károk és a környezeti terhelés (növényzet visszavágása, zajterhelés, zavarás) minimalizálásra kerüljön.
- A tervezési területen belüli ingatlanokon bármiféle (pl. tanösvényt, turistautat érintő) karbantartási, fenntartási munkát a természeti és táji értékek kímélete, védelme és megőrzése érdekében, illetve ezen szempontok figyelembevételével, a műszakilag indokolható legkisebb terület igénybevételével lehet végezni.
- Természetvédelmi infrastruktúráként csak az élőhely-rehabilitációt és a terület hatósági megjelölését, valamint a természetvédelmi célú oktatást, nevelést, bemutatót szolgáló létesítmények helyezhetők el.
- A tervezési területet bármilyen formában érintő fejlesztés vagy jelentősebb volumenű karbantartási munkák előtt az érintett nemzeti park igazgatóság (Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság) értesíteni szükséges.

A közlekedési folyosók (pl. stabilizált utak) és egyéb vonalas létesítmények (elektromos légvezetékek, légvezetéken futó telefonkábel) karbantartása során (amellett, hogy a fenntartók/szolgáltatók a műszaki-üzembiztonsági szempontok maximális érvényesítésére kötelezettek/jogosultak) a természeti és táji értékek kímélete, védelme és fenntartása érdekében a következő általános kezelési javaslatokat szükséges figyelembe venni:

- Új tervezésű elektromos vezetékek tervezése során célszerű előnyben részesíteni a földkábelek alkalmazását.
A tervezési területen a közlekedési infrastruktúra fejlesztése, új nyomvonalú utak kialakítása, földutak stabilizált, vagy burkolttá alakítása nem kívánatos.
- A tevékenységet a természeti értékek legnagyobb kímélete mellett javasolt végezni.
- A kivitelezési tevékenységek területigényét a védett és a Natura 2000 területek közelében a műszakilag indokolható legkisebb térmértékre ajánlott csökkenteni.
- Törekedni kell a területen lévő vegetáció minél nagyobb arányú megtartására.
- A tevékenység során szükségessé váló cserjeirtást, fakivágást fészkelési időszakon kívül, augusztus 15. és március 15. között javasolt végezni.
- A bolygatott talajfelszíneken az özönnövények megjelenését, megtelepedését, terjedését kaszálással javasolt megakadályozni.
- Az idegenhonos fajok (főleg az akác) eltávolítása szükséges a területről, mechanikai és vegyszeres védekezéssel.
- Növénytelepítés esetén a területen őshonos, valamint a potenciális vegetációnak megfelelő növényfajokból javasolt válogatni.
- A kivitelezési munkák megkezdése előtt a nemzeti park igazgatóságot értesíteni szükséges.

B) Gazdálkodáshoz köthető, általános javaslatok:

A kezelési javaslatok meghatározásánál szerepeltettük a területre vonatkozó jogszabályokat, melyek a terület használatával kapcsolatosan betartandóak (pl.: Natura 2000 gyepterületekre

vonatkozó kötelező előírások), az azokban foglalt kötelezően betartandó tevékenységeket, kezeléseket itt nem ismételtük meg. Törekedtünk az adaptív kezelést biztosító előírás-javaslatok olyan meghatározására, melyek lehetőség szerint a gazdálkodás során betarthatóak és az aktuális támogatási rendszerrel összhangban vannak.

A gyepgazdálkodásra, erdőgazdálkodásra, vadgazdálkodásra, vízgazdálkodásra vonatkozó kezelési javaslataink elsősorban az egyes kezelési egységeknél (KE) jelennek meg. Ezekon kívül az alábbi javaslatokat tartjuk fontosnak kiemelni:

Erdőgazdálkodás

- A jelenlegi, nagyobb részt idegenhonos fajokból álló erdőket hosszú távon őshonos fafajokból álló, a termőhelynek megfelelő erdőkké javasolt alakítani. Az erdők felújítása során csak a területen őshonos fafajok magvetése, csemetézése javasolt. Az erdősítésben használt szaporítóanyag (mag, csemete) lehetőség szerint tájegységi (Balatoni-medence) származású legyen.
- A kitermelt faanyag jó természetességi állapotú gyepeken (nyiladékok, tisztások) keresztül való szállítását és ezeken az élőhelyeken való depózását javasolt elkerülni, amennyiben a gyepeket érinti a fenti folyamat, úgy a gyepek helyreállításáról (faanyag, kéreg, fűrészpor maradéktalan elszállítása, talaj elegyengetése) gondoskodni célszerű.
- A cserjeszintek és az erőszéli cserjés sávok megtartása madár fészkelőhelyek szempontjából kívánatos.
- Idős, odvas, valamint álló és dőlt holtfa állomány megtartása a jelölő társulásokban javasolható.

Vadgazdálkodás:

- A Natura 2000-es élőhelyek jó természeti állapotban való fennmaradásával összeegyeztethető, azoknak alárendelt vadgazdálkodás folytatható.
- A tervezési területen vadászattal kapcsolatos berendezések (szóró, sózó, dagonya, vadetető, tároló stb.) elhelyezését a jelölő társulásokban javasolt elkerülni.
- A takarmányozást a lehető legminimálisabbra szükséges csökkenteni, csak annyi takarmány kijuttatása javasolt, amennyi az állományszabályozó vadászathoz feltétlenül szükséges.
- A takarmányozás során célszerű törekedni a gyommentes etetőanyag felhasználására (különösen a siló kihelyezését kell kerülni), elkerülve ezzel az intenzíven terjedő és/vagy idegenhonos növényfajok terjesztését és az élőhelyek leromlását, veszélyeztetését.
- Új vadgazdálkodási építmények létesítése, a meglévők átalakítása vagy áthelyezése előtt a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetni szükséges. Fokozott figyelmet célszerű fordítani a vadat vonzó létesítmények közelében a gyomosodás megakadályozására.

Gyepgazdálkodás:

- A gyep művelési ágú területeken (különös tekintettel a védett és közösségű jelentőségű fajok élőhelyéül szolgáló állományokra) művelési ág váltás természetvédelmi szempontból nem javasolt.

Vízgazdálkodás

- Az egyik legfontosabb természetvédelmi feladat az ökológiai vízigény mindenkori biztosítása a terület vízrendszereiben, és a vizes élőhelyek sokaságának megőrzése.
- A vizes élőhelyek természetesnek megfelelő vízellátásának biztosítása javasolt, illetve lehetőség szerint gondoskodni célszerű a kiszáradt vizes élőhelyek rekonstrukciójáról. Az állandó vagy időszakos erdei tavak, vízállások és dagonyák árnyékolását és zavartalanságát biztosítani célszerű.

A felszíni vizek védelmével kapcsolatban az alábbi jogszabályokat figyelembe kell venni:

- 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól;
- 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól.

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi és a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény, továbbá a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet szerinti vízgazdálkodási fenntartási tevékenységeinek egymás mellett zavartalanul történő elvégezhetőségét biztosítani kell, az ehhez esetlegesen szükséges egyeztetéseket le kell folytatni.

Horgászat, halászat

A területen található Nyugati-övcSATORNA és a Határ-külvíz-cSATORNA halgazdálkodási hasznosítású, azonban a terület védettsége miatt, horgászni csak természetvédelmi engedély birtokában lehet. A terület minden egyéb vízteste különleges rendeltetésű halgazdálkodási területként tervezett, amelyeken a horgászat nem lesz megengedett, illetve halászati tevékenységet csak természetvédelmi érdekből lehet folytatni.

C) Kötelezően betartandó előírások:

A legfontosabb kötelezően betartandó előírásokat az egyes kezelési egységek (KE) ismertetésénél adjuk meg. Az alábbi jogszabályokat a kezelési egységek (KE) részletezésénél már nem ismételtük, mivel ezek a teljes tervezési területre vonatkozhatnak.

Az érintett vízfolyásszakaszokon a kezelőnek – az 1995. évi LVII. törvényben, a 232/1996. (XII. 26.) Korm. rendeletben, a 120/1999. (VIII.6.) Korm. rendeletben, a 223/2014. (IX.4.) Korm. rendeletben és a 83/2014. (III.14.) Korm. rendeletben foglaltak megfelelően – a szükséges munkákat el kell végeznie.

A felszín alatti vizek védelmére az alábbi hatályos jogszabályokat is figyelembe kell venni:

- 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási létesítmények védelméről különös tekintettel a település ivóvízbázisára és a strandi kutakra.
- 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről
- 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszín alatti vizek védelméről

- 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről
- 27/2004. (XII.25.) „a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken lévő települések besorolásáról” szóló KvVM rendelet

A tervezési területen a fentiekben túl a természetvédelmi hatóság a fokozottan védett fajok egyedeinek védelme érdekében – a Tvt. 44. §. (5) bekezdésében és a 12/2005. (VI.17.) KvVM rendelet 2. §-a alapján – az egyes fokozottan védett növény- és állatfajok élőhelyén és élőhelye körül korlátozást rendelhet el, ha a tervezett/várható használati mód, gazdálkodási tevékenység a fokozottan védett faj egyedének vagy állományának zavarásával, veszélyeztetésével, károsításával, elpusztulásával járna. A korlátozást a természetvédelmi hatóság egyedi határozatban rendeli el (területi korlátozás lehatárolásával, védőzóna meghatározásával, időbeli hatály megadásával).

Kezelési egységekre vonatkozó javaslatok:

A kezelési egységek lehatárolása a 2019-ben végzett élőhely felmérés alapján történt. A tervezési terület élőhely típusai, illetve azok természetességi állapota és a kialakult gazdálkodási módok alapján 10 kezelési egység került elkülönítésre. A kezelési egységek határai az élőhelyfoltokat követik, és bár igyekeztünk figyelembe venni az egységesen kezelt erdőrészlet határokat, ennek ellenére ezek nem rögzítettek, az élőhely foltok esetleges átalakulásával vagy vándorlásával együtt rugalmas módosításuk szükséges. Pontos térbeli lehatárolásuk a fenntartási terv gyakorlati alkalmazása során ezen terv térképmellékletének és leírásainak iránymutatása alapján, a konkrét feladat ismeretében a területen illetékes természetvédelmi őr segítségével, a terület aktuális állapotának megfelelően a helyszínen végzendő. Minden kezelési egységre vonatkozóan meghatározzuk azon intézkedések körét, melyeket a jelölő élőhelyek és fajok megőrzése érdekében természetvédelmi szempontból előnyösnek tartunk. A kezelési javaslatokat a természetvédelmi célok mellett a kialakult gazdálkodási gyakorlat és a terület adottságainak figyelembevételével igyekeztünk kidolgozni.

A kezelési egységek elhelyezkedését a 3.2.5. pontnál szereplő térképmelléklet mutatja.

2. táblázat: A kezelési egységek összefoglaló táblázata

Kód	Kezelési egység megnevezése	Á-NÉR élőhely	Élőhely Natura 2000 kód
KE-1	Természetes és természetszerű puhafás erdők	J2, J4, J5	91E0*
KE-2	Jellegtelen honos fafajú erdők, facsoportok és fiatalosok	RA, RC, RB, P8, P1	
KE-3	Idegenhonos és tájidegen fafajú erdők	S1, S3, S4, S5, S7, RDa, RDb,	
KE-4	Természetközeli fátlan vizes élőhelyek és lápok	B1a, B4, B5, OA, J1a, P2a	7230, 91E0
KE-5	Álló-, és folyó vizek,	A24, AC, U9, U8, B1a, B4, B5, OA,	3130, 3160, 7230

	valamint döntően vízhatás által meghatározott területek	P2a	
KE-6	Természetszerű gyepek	B5, D34, D1, OB, OC	6440, <u>6510</u> , 7230
KE-7	Degradált gyepek és magaskőrösök	OB, OC, OD, OF, P2a, P2b, T10	
KE-8	Szántók, vadföldek	OG, T1, T6, T10	
KE-9	Egyéb, az emberi tevékenység által meghatározott élőhelyek	T11, U2, U4, U7, U10, U11	

(a) Kezelési egység kódja: KE-1

(b) Kezelési egység meghatározása: Természetes és természetsszerű puhafás erdők

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- J2 – Láp- és mocsárerdők
- J5 – Égerligetek

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

- 91E0* – Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Kerekvállú állásbogár (*Rhysodes sulcatus*)

Skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)

Közönséges denevér (*Myotis myotis*)

Piszdedenevér (*Barbastella barbastellus*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a kíméletes, folytonos erdőborítást biztosító erdőművelés javasolt az itt előforduló – jelenlegi állapotukban is magas természeti értéket képviselő – élőhelyek és fajok megőrzése érdekében.

A talaj károsításának megelőzése érdekében a legkíméletesebb anyagmozgatási módokat célszerű előnyben részesíteni.

Mint a legtöbb élőhelyen itt is megfigyelhető az inváziós, illetve intenzíven terjedő fajok (pl. bálványfa, akác, zöld juhar) betelepülése, melyeket lehetőleg még sarj korukban célszerű eltávolítani. Kifejlett példányok eltávolítása esetén a sarjakat javasolt rendszeresen visszavágni.

A jelenleg homogén korösszetételű erdőállományok esetében a gazdálkodás során javasolt a mozaikosan változatos koreloszlás és változatos térszerkezet kialakítása, így egyszerre biztosítható az erdőállományok magasabb hozama, jobb egészségi állapota és állékonysága, valamint fajgazdagsága is.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A kezelési egységgel lehatárolt erdőterületekre vonatkozó általános előírásokat az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról 2009. évi XXXVII. tv., valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. (speciálisan a 33. §) tartalmazza.

- Somogyvári erdőtervezési körzet körzeti erdőterve – ügy száma: 3160/2013. Érvényes: 2014. január. 1. - 2023. december 31.
- Marcali erdőtervezési Körzet erdőterve (Érvényes: 2016-2026.) Száma: SO-04G/ERD/6810/1/2017.
- 9/2013. (II. 20.) VM rendelet a Nagybereki Fehér-víz természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési tervéről

VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Kezelés leírása
E03	A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökerdő vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés.
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével jelölhetők ki.
E10	Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével.
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábön álló holtfák meghagyása.
E19	Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok kímélete.
E22	Az erdőrészekben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, kifejezetten vastag (többségében 30 cm mellmagassági átmérő feletti) odvas, böhönc, fészkelő- és búvóhelynek alkalmas élő fák kijelölése és folyamatos fenntartásának biztosítása.
E25	Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében).

E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
E29	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása.
E35	Fahasználatok során a kitermelt faanyag vonszolósos közelítésének mellőzése. A faanyagot rövid fában, emelve kell közelíteni.
E36	Az adott erdőrészletben véghasználat esetén szálalóvágás alkalmazása.
E37	Tájhonos fafajú állományok véghasználat során az idős állományban legalább 5% területi lefedettséget biztosító hagyásfa csoport (mikroélőhely) visszahagyása, lehetőleg az idős állomány szerkezetét és összetételét is reprezentáló formájában. Megjegyzés: Az adottságok figyelembe vételével célszerű az odvas, böhöncös faegyedek megőrzését figyelembe venni a visszahagyandó mikroélőhelyek kijelölése során. Amennyiben egyéb indok nem merül fel, célszerű a mikroélőhelyeket olyan sarokpontokon kijelölni, ahol a szomszédos erdőrészletekkel érintkeznek, így a későbbiekben az azokban is így visszahagyott területek összeadódnak, és egy nagyobb, életképebb élőhely alakulhat ki.
E38	Őshonos fafajú állományok véghasználat során átlagosan 5-20% területi lefedettséget biztosító mikroélőhelyek visszahagyása, lehetőleg az idős állomány összetételét jellemző formában. Megjegyzés: Az adottságok figyelembe vételével célszerű az odvas, böhöncös faegyedek megőrzését figyelembe venni a visszahagyandó mikroélőhelyek kijelölése során. Amennyiben egyéb indok nem merül fel, célszerű a mikroélőhelyeket olyan sarokpontokon kijelölni, ahol a szomszédos erdőrészletekkel érintkeznek, így a későbbiekben az azokban is így visszahagyott területek összeadódnak, és egy nagyobb, életképebb élőhely alakulhat ki.
E40	A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrészlet területén a talaj védelme érdekében kerülendő a 20 cm-nél mélyebb közelítési, illetve vonszolási nyom kialakulása. A tő- és törzssérülés ne haladja meg az 5%-ot.
E45	Fakitermelés augusztus 15. és szeptember 30. között. Megjegyzés. Alkalmazása az ismert denevérekolóniákkal érintett erdőrészletekben indokolt.
E49	Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítés és a tuskózás elhagyása.
E51	Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal.
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása.
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú- és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: <ul style="list-style-type: none"> • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágú szárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy

	kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.
	<ul style="list-style-type: none"> • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában). • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektlás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.
	• Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása.
E75	Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása.
E85	A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig.
E86	A letermelt faanyag április 30-ig történő elszállítása a xilofág rovarfajok védelme érdekében. Megjegyzés: A közösségi jelentőségű xilofág rovarok (pl. havasi cincér) élőhelyéül szolgáló területen kitermelt vagy készletezett faanyag – időjárási és útviszonyokat is figyelembe véve - április végéig történő kiszállítása javasolt. A fajok védelme érdekében a nagy lerakatok helyett kisebb sarangok összeállítása, illetve árnyékos helyre történő készletezése javasolt, a természetvédelmi őrszolgálatlal egyeztetett módon
E88	Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető.
E97	Kártevők elleni védekezésnél biológiai módszerek (feromoncsapdák, elterelő anyagok) alkalmazása.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén a kíméletes, folytonos erdőborítást biztosító erdőművelés javasolt az itt előforduló – jelenlegi állapotukban is magas természeti értéket képviselő – élőhelyek és fajok megőrzése érdekében.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A kezelési egységen nincsenek gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

Lehetőség szerint törekedni kell a folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok alkalmazására. A jelen lévő idegenhonos fászszerű fajok visszaszorítása javasolt. A xilofág bogarak, valamint a denevérfajok érdekében javasolt növelni az álló holtfa mennyiségét. Mindezekkel egyrészt megőrizhető a jelenlegi kedvező természetességi állapot, ugyanakkor a gazdasági előnyök (talaj termőképességének fenntartása, faanyagtermelés folyamatos biztosítása) mellett, a közjóléti funkció és más erdei ökoszisztéma-szolgáltatások is fenntarthatók.

(a) Kezelési egység kódja: KE-2

(b) Kezelési egység meghatározása: Jellegtelen honos fafajú erdők, facsoportok és fiatalosok

Ide tartoznak azok a hazai fafajokkal borított területek, melyek a jelenlevő idegenhonos és/vagy inváziós fafajok jelenléte, vagy fiatal koruk miatt nem mutatják a hazai fafajok alkotta erdőállományok jellegzetességét.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- P1 – Óshonos fafajú fiatalosok
- RB – Óshonos fajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők,
- RC – Keményfás jellegtelen vagy telepített egyéb erdők,

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

- A kezelési egység nem érint Natura 2000 élőhelyet.

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Kerekvállú állásbogár (*Rhysodes sulcatus*)

Skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a kíméletes, folytonos erdőborítást biztosító erdőművelés javasolt az itt előforduló – jelenlegi állapotukban is magas természeti értéket képviselő – élőhelyek és fajok megőrzése érdekében.

A talaj károsításának megelőzése érdekében a legkíméletesebb anyagmozgatási módokat ajánlott alkalmazni.

A megjelenő inváziós és idegenhonos fajokat (pl. bálványfa, akác) lehetőleg még sarj korukban javasolt eltávolítani. Nagyobb méretű egyedek eltávolítása esetén a sarjak rendszeres visszavágása célszerű.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A kezelési egységgel lehatárolt erdőterületekre vonatkozó általános előírásokat az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról 2009. évi XXXVII. tv., valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. (speciálisan a 33. §) tartalmazza.

- Somogyvári erdőtervezési körzet körzeti erdőterve – ügy száma: 3160/2013. Érvényes: 2014. január. 1. - 2023. december 31.
- Marcali erdőtervezési Körzet erdőterve (Érvényes: 2016-2026.) Száma: SO-04G/ERD/6810/1/2017.
- 9/2013. (II. 20.) VM rendelet a Nagybereki Fehér-víz természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési tervéről

VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Kezelés leírása
E03	A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökzöld vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés.
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével jelölhetők ki.
E10	Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása, térbeli vagy teljes korlátozás elrendelése.
E13	Állománynevelés során a nyiladékok és az állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
E30	Az idegenhonos vagy tájidegen fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fafajok egyedeinek megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is.
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása.
E45	Fakitermelés augusztus 15. és szeptember 30. között. Megjegyzés. Alkalmazása az ismert denevérekolóniákkal érintett erdőrészekben indokolt.
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.
E51	Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal.
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása.
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése.
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú- és fásszárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett:
	• Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése.
	• Javasolt alkalmazási idő: lágú szárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember.
	• Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással.
	• Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.
• Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában).	
• Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a	

	vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása.
E75	Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása.
E86	A letermelt faanyag április 30-ig történő elszállítása a xilofág rovarfajok védelme érdekében. Megjegyzés: A közösségi jelentőségű xilofág rovarok (pl. havasi cincér) élőhelyéül szolgáló területen kitermelt vagy készletezett faanyag – időjárási és útviszonyokat is figyelembe véve - április végéig történő kiszállítása javasolt. A faj védelme érdekében a nagy lerakatok helyett kisebb sarangok összeállítása, illetve árnyékos helyre történő készletezése javasolt, a természetvédelmi őrszolgálatlal egyeztetett módon.
E88	Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető.
E97	Kártevők elleni védekezésnél biológiai módszerek (feromoncsapdák, elterelő anyagok) alkalmazása.
VA02	Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egységben külön élőhely-rekonstrukció nem szükséges.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A kezelési egységen nincsenek gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

Az elsődleges cél, hogy erre a kezelési egységre is jellemző legyen az őshonos fafajokkal borított területeken megtalálható fafaj és cserje összetétel. Ennek érdekében minden olyan fa- és cserjefajt célszerű eltávolítani, mely nem jellemző a területre. A vágásterület újbóli beerdősítése már csak e szempont figyelembe vételével történhet.

(a) Kezelési egység kódja: KE-3

(b) Kezelési egység meghatározása: Idegenhonos és tájidegen fafajú erdők

A tervezési terület erdeinek jelentős részét teszik ki a részben akáccal, részben fenyvesekkel, illetve nem őshonos fafajokkal borított élőhelyek.

€ Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- S1 – Ültetett akácosok
- S3 – Egyéb ültetett tájidegen lombos erdők
- S4 – Erdei- és feketefenyvesek
- R-b - Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

A kezelési egység nem érint Natura 2000 élőhelyet.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Az idegenhonos fafokból álló erdők esetében azok gyertyános-kocsányos tölgyesekké vagy cseres-kocsányos tölgyesekké alakítása kívánatos. Ez a fenyők esetében történhet fokozatos átalakítással, melynek során mind az előhasználatok alkalmával, mind a felújításoknál az őshonos fafajokat részesítik előnyben. Az agresszívan terjedő akác esetében élőhely-rekonstrukció keretében végzett teljes fafajcsere lehet a megoldás. Az akácot 90-100%-ban tartalmazó erdők átalakítására a leghatékonyabb és legdrasztikusabb módszereket célszerű választani, amelyek hosszú távon orvosolják a problémát. A 8 cm-nél nagyobb törzsátmérőjű egyedek esetében a vegyszeres injektálás, majd a fa pusztulása után annak eltávolítása, a kisebb fák esetében pedig a vegyszeres lekenés javasolt.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A kezelési egységgel lehatárolt erdőterületekre vonatkozó általános előírásokat az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról 2009. évi XXXVII. tv., valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. (speciálisan a 33. §) tartalmazza.

- Somogyvári erdőtervezési körzet körzeti erdőterve – ügy száma: 3160/2013. Érvényes: 2014. január. – - 2023. december 31.
- Marcali erdőtervezési Körzet erdőterve (Érvényes: 2016-2026.) Száma: SO-04G/ERD/6810/1/2017.
- 9/2013. (II. 20.) VM rendelet a Nagybereki Fehér-víz természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési tervéről

VP4-12.2.1–6 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Kezelés leírása
E18	A ritka fajhoz tartozó vagy odvas vagy böhöncös vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
E45	Fakitermelés augusztus 15. és szeptember 30. között. Megjegyzés. Alkalmazása az ismert denevérkolóniákkal érintett erdőrészekben indokolt.
E51	Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal.
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása.
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése.
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő

	<p>előírások mellett:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágy szárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában). • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
E73	Inváziós fás szárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően.
E86	<p>A letermelt faanyag április 30-ig történő elszállítása a xilofág rovarfajok védelme érdekében.</p> <p>Megjegyzés: A közösségi jelentőségű xilofág rovarok (pl. havasi cincér) élőhelyeül szolgáló területen kitermelt vagy készletezett faanyag – időjárási és útviszonyokat is figyelembe véve - április végéig történő kiszállítása javasolt. A faj védelme érdekében a nagy lerakatok helyett kisebb sarangok összeállítása, illetve árnyékos helyre történő készletezése javasolt, a természetvédelmi őrszolgálatlal egyeztetett módon.</p>
E88	Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető.

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A fás élőhelyek jelentős részét borítják tájidegen fafajok, elsősorban akácok és erdei fenyvesek. E területek kocsánytalan tölgyesekké vagy cseres-kocsánytalan tölgyesekké alakításával növelhető lenne a jelölő élőhely kiterjedése, így a hozzákapcsolódó xilofág rovarok, valamint a denevérek állománya is. Az akác esetében a fafajcserével mérséklődne a környező élőhelyek akáccal történő fertőződésének veszélye is, így javulna a természetes erdő- és gyeptársulások állapota

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A kezelési egységen nincsenek gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységre vonatkozóan a kezelési javaslatok alapvetően az idegenhonos és tájidegen erdők területarányának csökkentését célozzák a tervezési területen. Mivel ez csak hosszabb távú célként jelenhet meg, a javasolt kezelések az idegenhonos fajok terjedésének korlátozását is szolgálják. Ezt a célt elsősorban a környezetkímélőbb mechanikai módszerekkel javasolt

elérni, de megfelelő egyeztetés és feltételek mellett esetenként a kémiai védekezés is megengedhető.

(a) Kezelési egység kódja: KE-4

(b) Kezelési egység meghatározása: Természetközeli fátlan vizes élőhelyek és lápok

Ebbe a kezelési egységbe soroltuk a mély fekvésű területek vízhez kötődő, többnyire fátlan élőhelyeit, időszakosan vízzel borított területek iszapnövényzetét, nádas, sásos, mocsári és lápi élőhelyeit, a magaskórósokat, néhány bokorfüzes, rekettyefüzes állományt. A területek természetességi értéke változó. Összességében elmondható, hogy a csapadékviszonyok elmúlt két évtizedes változása miatt, ezeknek az élőhelyeknek mintegy kétharmada kritikus állapotba került, az általános vízhiány miatt jelentősen degradálódott. A területen végrehajtott élőhely-rekonstrukciós beavatkozások az élőhelyek rohamos javulását eredményezték, jelenleg természetközeli állapotúnak tekinthetők.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

B1a - Nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások

B4 - Lápi zsombékosok, zsombék-semlyék komplexek

B5 - Nem zsombékoló magassásrétek

OA - Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek

OG - Taposott gyomnövényzet és ruderalis iszapnövényzet

P2a - Üde és nedves cserjések

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

7230 – Mészkedvelő üde sás és láprétek

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Mocsári teknős (*Emys orbicularis*)

Vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

Dunai tarajosgőte (*Triturus dobrogicus*)

Hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*)

Kisfészki aszat (*Cirsium brachycephalum*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységhez tartozó területek gazdasági vagy más jellegű hasznosítása nem jellemző, és a jövőben sem javasolt. Az inváziós fajok terjedésének megakadályozása mellett a terület háborítatlanságának megőrzése a cél.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

(a) Kötelezően betartandó előírások: A természet védelméről szóló 1996.évi LIII. törvény

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet

9/2013. (II. 20.) VM rendelet a Nagybereki Fehér-víz természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési tervéről

(b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Kezelés leírása
V01	A területen a növényvédelmet kizárólag vizekre és vízben élő szervezetekre nem veszélyes minőségű anyagokkal és kizárólag inváziós növényfajok irtása céljából lehet végezni.
V63	Élőhely-rekonstrukció.
V67	A területen mindennemű beavatkozás kerülendő, kezeletlen állapotban való fenntartás indokolt.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Mivel a kezelési egységbe tartozó élőhelyek és fajok erősen kötődnek a vízhez, megőrzésük és állapotuk javítása elsődlegesen a megfelelő vízháztartás biztosításával lehetséges. Az alacsonyabb természetességű területeken indokolt lehet az inváziós fajokkal szembeni védekezés.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A kezelési egységen nincsenek gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A természetes vagy természetszerű állapotú részeken megfelelő vízellátottság mellett nincs szükség beavatkozásra, a terület zavartalanságának biztosítása a legmegfelelőbb kezelés a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek megőrzése érdekében. Az inváziós fajok visszaszorításával, illetve további térhódításuk megakadályozásával a terület természetessége növelhető.

(a) Kezelési egység kódja: KE-5

(b) Kezelési egység meghatározása: Álló-, és folyó vizek, valamint döntően vízhatás által meghatározott területek

A terület azon természetes és mesterséges, állóvízi vagy folyóvízi vizes élőhelyeinek összessége, melyek jellemzően egész évben, de legalább az év nagyobb részében vízzel borítottak. A természetes vizek medre sekély, lapos partú, általában gazdag hínár- és mocsári növényzettel. Hínár vegetáció és vízben álló lápi-, mocsári növényzet jellemző. Jelentős problémaként jelentkezik az agresszíven terjedő lágy- és fászszerű inváziós fajok megtelepedése és felszaporodása, melyeknek a csökkenő vízszint is kedvez.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

U8 - Folyóvizek
U9 - Állóvizek
Ac – Álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete
B1a - Nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások
B4 - Lápi zsombékosok, zsombék-semlyék komplexek
B5 - Nem zsombékoló magassásrétek
OA - Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek
P2a - Üde és nedves cserjések

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

3150 – Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel
7230 – Mészkedvelő üde sás és láprétek

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Mocsári teknős (*Emys orbicularis*)
Vöröshasú unka (*Bombina bombina*)
Dunai tarajosgőte (*Triturus dobrogicus*)
Hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*)
Réti csík (*Misgurnus fossilis*)
Szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*)
Lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*)
Keleti lápibagoly (*Arytrura musculus*)
Vidra (*Lutra lutra*)
Kisfészki aszat (*Cirsium brachycephalum*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Nagyon fontos ezeken a területeken a megfelelő vízgazdálkodás, a vízi szervezetek szaporodási és életfeltételeinek stabil biztosítása érdekében. Természetvédelmi szempontból a természetes vizes élőhelyek nagy részén a gazdálkodás nem kívánatos, ezeket hasznosításmentes területként javasolt kezelni. Amennyiben ez nem megoldható, ügyelni kell a vízminőség és a természetes életközösségek, valamint a tájképi értékek megóvására.

A vízparton építmények (stégek, horgász kunyhók) csak természetvédelmi engedéllyel, a természetvédelmi kezelővel egyeztetett módon építhetők. Célszerű elkerülni a túlzott etetést az eutrofizáció megelőzése érdekében, valamint a vízi és a parti növényzet irtását és a szemetelést.

A különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterületeken az élőhelyek védelmét biztosító halgazdálkodási tervet célszerű kialakítani és betartatni, amely biztosítja a természetvédelmi célok elérését.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

(a) Kötelezően betartandó előírások:

A természet védelméről szóló 1996.évi LIII. törvény

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló

275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet

1995. évi LVII. törvény a vízgazdálkodásról

Magyarország felülvizsgált, 2015. évi vízgyűjtő-gazdálkodási terve

A halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló 2013. évi CII. törvény vonatkozó rendelkezései

9/2013. (II. 20.) VM rendelet a Nagybereki Fehér-víz természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési tervéről

(b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Kezelés leírása
V01	A területen a növényvédelmet kizárólag vizekre és vízben élő szervezetekre nem veszélyes minőségű anyagokkal és kizárólag inváziós növényfajok irtása céljából lehet végezni.
V13	Nyílt vízfelületek hínárvágással történő mozaikos kialakítása szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett módon, a mozaikok méretére és azok kialakításának időzítésére vonatkozóan.
V14	A vízi növényzet és a part menti növényzet nem irtható (vágás, nádégetés, cserjék kivágása)
V19	Idegenhonos halfajok visszaszorítása, idegenhonos halfaj nem telepíthető. Megjegyzés: Mivel az idegenhonos fajok telepítését az 1996. évi LIII. törvény 14. §-a természetes és természetközeli állapotú vizek esetében általánosan megtiltja, ennek kapcsán a tilalom hatékony érvényesítése a cél.
V26	A területen élő és táplálkozó madarak riasztásának időbeli és területi korlátozásait a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett módon, a madárriasztási tervnek megfelelően lehet végezni.
V63	Élőhely-rekonstrukció.
V67	A területen mindennemű beavatkozás kerülendő, kezeletlen állapotban való fenntartás indokolt.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Mivel a kezelési egységbe tartozó élőhelyek és fajok erősen kötődnek a vízhez, megőrzésük és állapotuk javítása elsődlegesen a megfelelő vízháztartás biztosításával lehetséges. Az alacsonyabb természetességű területeken indokolt lehet az inváziós fajokkal szembeni védekezés.

A területen az elmúlt években jelentős élőhelyrekonstrukciós munkák folytak, ennek eredményeként kiépített műtárgyrendszer segítségével a szükséges vízkormányzás biztosítható a tervezési terület jelentős részén. További két nagyobb lápterület - a Fehérvíz-puszta melletti (35 ha), és a Martonosi láp(65 ha) rekonstrukcióját kell elvégezni a jövőben, ezzel biztosítva és stabilizálva, ezek vízellátását.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A kezelési egységen nincsenek gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A tervezési területen álló vagy igen lassan áramló vizek kiemelt fontosságúak a vízi életközösségek megőrzése szempontjából. A kezelési javaslatok ezen élőhelyek általános védelmét hivatottak biztosítani.

(a) Kezelési egység kódja: KE-6

(b) Kezelési egység meghatározása: Természetes és természetközeli állapotú gyepek

A tervezési terület gyeperes területei részben elsődleges gyepek, részben a lecsapolások következtében kialakult másodlagos gyepek. Egykori gazdag élőviláguk az állattartás visszaszorulása, a lecsapolások és a mederbevágódás okozta szárazodás, és az inváziós fajok megjelenése miatt több helyen degradálódott, kiterjedésük csökkent. Ebbe a kezelési egységbe soroltuk a jó természetességi értékű gyepterületeket, illetve a közepes természetességi értékűek közül azokat, melyek megfelelő, rendszeres kezelés alatt állnak, ezért természetességük javulása várható.

Főként mocsárrétek, üde kaszálórétek, homoki gyepek és ezek átmenetei, illetve mozaikjai tartoznak a kezelési egység élőhelytípusai közé.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

D34 - Mocsárrétek

B5 - Nem zsombékoló magassárrétek

OB - Jellegtelen üde gyepek

OC - Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

6440 – *Cnidion dubii* folyóvölgyei mocsárrétjei

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységhez tartozó területek természetvédelmi szempontból ideális karbantartásához a gyepeket évente egyszer, lehetőleg a védett fajok virágzása és termésérése után, június közepétől kezdődően javasolt lekaszálni, majd a sarjú kellő megerősödése után legeltetni. Az állatvilág védelme érdekében kiszorító kaszálás és vadriasztó lánc alkalmazása szükséges. Évente változó elhelyezkedésben a kaszálásból, illetve a legeltetésből kizárt területeket, búvósávokat javasolt kijelölni. Szükség esetén őszi tisztító kaszálás végezhető. A jelenleg kezeletlen, nehezen megközelíthető száraz gyepek esetében, amennyiben a legelő állatállomány nem biztosítható, rendszeres szárazúzással javasolt a cserjésedést megakadályozni. A mocsárrétek, üde gyepek esetében fontos a területek megfelelő vízellátásának biztosítása.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A természet védelméről szóló 1996.évi LIII. törvény

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet

A Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. Rendelet.

9/2013. (II. 20.) VM rendelet a Nagybereki Fehér-víz természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési tervéről

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Kezelés leírása
GY14	Felázott talajon munkavégzés nem megengedett.
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.
GY25	A területen lévő cserjék irtása és eltávolítása.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
GY30	A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése.
GY33	A gyepterületen előforduló őshonos hagyasfák, hagyasfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok meghagyása.
GY72	Kaszálás június 15. után lehetséges.
GY82	A gyepet évente legfeljebb kétszer lehet kaszálni.
GY92	A gyepterület kaszálása, szárzúzása esetén minimum 10 cm-es fűtarló biztosítása.
GY103	Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészkének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítás, illetve a kaszálás felfüggesztése, és haladéktalanul a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése, akinek a javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védőterületet kialakítása.
GY108	Erősen fertőzött foltok sokkoló kaszálással történő kezelése évente legalább háromszor.
GY110	A tisztító kaszálás legkorábbi időpontja: szeptember 1.
GY116	A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak nem helyezhetők el.
GY117	Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.
GY118	Élőhely-rekonstrukció.
GY130	Gépi cserjeirtás csak kemény (száraz vagy fagyott) talajon végezhető. Tartós esőzés után a munkák szüneteltetése, gépekkel mozogni a területen csak annak felszáradása után lehet. A gépi munkavégzés nem károsíthatja a gyepet.
GY132	A levágott növényi részek lehordása a gyepterületről 1 hónapon belül, a kivágott cserjéket tilos a gyepen deponálni.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A mocsárrétek és üde kaszálók megfelelő vízháztartásának megőrzéséhez, illetve helyreállításához vízrendezési, vízkormányzási beavatkozások lehetnek szükségesek.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A kezelési egységen nincsenek gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

Aktív kezelés hiányában a gyepek cserjésedése, majd beerdősülése, továbbá a közösségi jelentőségű gyepek élőhelyek és az azokhoz kötődő értékes fajok eltűnése nem megakadályozható. Rendszeres kezelés szükséges az inváziós fajok visszaszorítása, illetve további térhódításának megelőzése érdekében is. Ezen élőhelyek megőrzése tájképvédelmi és kultúrtörténeti okból éppoly fontos, mint természetvédelmi célból, ezért a hagyományos extenzív gazdálkodási formák megőrzésével, legeltetéssel, vagy állat hiányában kaszálással célszerű kezelni a területeket.

(a) Kezelési egység kódja: KE-7

(b) Kezelési egység meghatározása: Degradált gyepek és magaskórósok

Ebbe a kezelési egységbe soroltuk az erősen degradált, alacsony természetességű gyepterületeket, lágyszárú özönfajok állományait, magaskórós ruderalis gyomnövényzetet, gyomosodó és cserjésedő területeket. A természetes gyeptársulások degradált nyomai csak kisebb foltokban fedezhetők fel. elsősorban a kezelés felhagyása miatt jöttek létre az özönfajok térnyerését eredményezi. Kezelésük nehezen megoldható, mert gyakran zárványterületeken, szegélyekben találhatóak, a gépi művelésük a terepviszonyok miatt nem lehetséges, a legeltetés pedig megszűnt.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- OB – Jellegtelen üde gyepek
- OC – Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek
- OD – Lágyszárú évelő özönfajok állományai
- OF – Magaskórós ruderalis gyomnövényzet
- P2a – Üde és nedves cserjések
- P2b – Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések
- T10 – Fiatal parlag és ugar

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

A kezelési egység nem érint Natura 2000 élőhelyet.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységben a terület jellegének és a szükséges természetvédelmi kezelés módjának legfőbb meghatározója az inváziós lágyszárúak domináns jelenléte. A kezelések elsődleges célja az özöngyomok további terjedésének megállítása, a környező értékes területek fertőződésének megelőzése. A hosszú távú kezelés során javasolt az inváziós fajok teljes visszaszorítására, valamint az élőhelyek természetességének növelésére törekedni. Ez a gyakorlatban a talaj mozgatásával járó agrotechnikai beavatkozások teljes felhagyását, és a területek rendszeres kaszálását jelenti.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A természet védelméről szóló 1996.évi LIII. törvény vonatkozó rendelkezései.

A NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. Rendelet.

9/2013. (II. 20.) VM rendelet a Nagybereki Fehér-víz természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési tervéről

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Kezelés leírása
GY10	Tárcsázás nem megengedett.
GY13	Kiszántás nem megengedett.
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
GY10 7	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása.
GY10 8	Erősen fertőzött foltok sokkoló kaszálással történő kezelése évente legalább háromszor.
GY118	Élőhely-rekonstrukció.
GY13 1	A cserjék - későbbi kezelések megkönnyítése érdekében - talajszintben való kivágása.
GY13 2	A levágott növényi részek lehordása a gyepterületről 1 hónapon belül, a kivágott cserjéket tilos a gyepen deponálni.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az élőhelyek rekonstrukciója során cél a gyepek természetességének növelése, melynek eszköze lehet a megfelelő élőhelykezelési beavatkozások végrehajtása (pl. szárzúzás, a gyep fűhozamához illeszkedő rendszeres kaszálás vagy legeltetés), illetve a gyep természetközeli állapotára jellemző fajok számának növelése. Utóbbi cél megvalósítható a propagulumforrás megléte esetén a természetes szukcessziós folyamatok zavartalanságának biztosításával, illetve annak hiányában a szaporítóanyag mesterséges kijuttatásával, pl. szénaráhordás. Tekintettel arra, hogy ezen gyepek egy része többletvízhatástól függő élőhely lehetett, a természetes vízellátás helyreállítása is javasolt.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A kezelési egységen nincsenek gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

Az inváziós fajok állományainak jelenléte védett természeti területen, Natura 2000 területen nem kívánatos. A területek élőhely-rekonstrukciója a környező értékes élőhelyek fertőződésének megakadályozása szempontjából is fontos.

(a) Kezelési egység kódja: KE-8

(b) Kezelési egység meghatározása: Szántók és vadföldek

A területen a szántóföldi művelés gyakorlatilag megszűnt, azok a korábban szántó művelésű vagy bolygatott talajú vadföldek tartoznak a kezelési egységbe, amelyek természetessége alacsony. Továbbá azokat a jellemzően erősebben igénybe vett földutakat és nyiladékokat soroltuk ide, amelyek növényzete nem volt besorolható más természetesebb kezelési egységbe.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

T1 – Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák

T6 – Extenzív szántók

T10 – Fialat parlag és ugar

OG - Taposott gyomnövényzet és ruderalis iszapnövényzet

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

A kezelési egység nem érint Natura 2000 élőhelyet.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A védett, értékes természeti területek közé ékelődő szántók esetében a legnagyobb veszélyt az intenzív művelés során a földekre kijuttatott műtrágya és a különböző növényvédőszer használata jelenti. A vegyszerek használata a legkörültekintőbb alkalmazás esetén is a környező területek szennyeződését okozhatja, akár közvetlenül (a peremterületeken), akár közvetve a talajvíz és a felszíni vizek szennyeződésén keresztül. Természetvédelmi szempontból ezért hosszú távú célként (főként a nemzeti park vagyongazdálkodásában lévő területeken) a nagyüzemi szántók átalakítása, gyepesítése vagy honos fajokkal történő erdősítése lenne a megfelelő megoldás. Rövidtávú cél a nemzeti park vagyongazdálkodásán kívül eső szántók esetében a vegyszerhasználat minimalizálása. Lehetőség szerint a biogazdálkodásban megengedett szerek alkalmazását szükséges előnyben részesíteni, a tápanyagpótlást elsősorban szerves trágyával javasolt megoldani. Törekedni kell a talaj kíméletére, nem javasolt túlságosan nagy parcellák kialakítása. A fás-cserjés mezsgyék kialakítása talajvédelmi szempontból és a kártevők elleni védekezés szempontjából is előnyös. Fontos az inváziós fajok megtelepedésének és terjedésének megelőzése. Kistáblás művelés, hagyományos kultúrák és hagyományos technológiák alkalmazása javasolt. A melioráció kerülendő, a meglévő meliorációs infrastruktúra felújítása nem javasolt.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A természet védelméről szóló 1996.évi LIII. törvény.

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet

Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot (HMKÁ) – 50/2008 (IV. 24) FVM rendelet.

9/2013. (II. 20.) VM rendelet a Nagybereki Fehér-víz természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési tervéről

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Kezelés leírása
SZ01	Napnyugtától napkeltéig gépi munkavégzés nem megengedett.
SZ04	Pillangósok esetén természetkímélő kaszálás és vadriasztó lánc használata
SZ07	Fokozottan védett, földön fészkelő madárfaj fészkének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve kaszálás azonnali felfüggesztése, majd haladéktalanul a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése.. A gazdálkodó értesítésétől számított 3 munkanapon belül az igazgatóság tájékoztatja a gazdálkodót a kaszálásra, illetve betakarításra vonatkozó feltételekről. Amennyiben a megadott határidőn belül nem érkezik válasz, akkor a megkezdett munkavégzés a többi előírás figyelembevételével folytatható.
SZ09	A növénytermesztéssel kapcsolatos technológiai munkálatok során bármilyen depóniát csak szántókon lehet létrehozni, és ott legfeljebb 2 hónapig lehet tárolni.
SZ13	Szántóföldön trágyaszarvas nem alakítható ki.
SZ14	A parcella szélein legalább 3 m széles növényvédőszer mentes táblaszegély elhagyása, a táblaszegélyben szükség esetén mechanikai gyomirtás végzése.
SZ19	Kizárólag környezetkímélő besorolású növényvédő szerek alkalmazása engedélyezett.
SZ20	Kártevők elleni védekezés kizárólag szelektív szerekkel lehetséges.
SZ21	Légi kivitelezésű növényvédelem és tápanyag-utánpótlás nem megengedett.
SZ22	Rágcsálóirtó szerek és talajfertőtlenítő szerek nem alkalmazhatók.
SZ25	Rovarölő szerek nem alkalmazhatók.
SZ27	Vegyszeres gyomirtás, kivéve az özönnövények mechanikus irtását kiegészítő vegyszeres kezelést, nem végezhető.
SZ43	Fás szárú és lágyszárú energetikai ültetvény nem telepíthető.
SZ46	Melioráció nem megengedett.
SZ48	Drénezés nem megengedett.
SZ52	Szántó füves élőhelyé alakítása gyeptelepítéssel, a megjelenő inváziós növényfajok irtása.
SZ55	Szántó füves élőhelyé alakítása, lucerna kultúrát követő spontán gyepesedéssel, a megjelenő inváziós növényfajok irtása.
SZ56	Mezőgazdasági földterület első erdősítése, őshonos fafajokkal, támogatható.
SZ68	A parcella körül természetes talajvédelmet szolgáló táblaszegély fenntartása, illetve telepítése, amely őshonos cserjékből vagy fákból álló sövény, illetve fasor lehet. A táblaszegély inváziós cserje és fafajoktól való mentességének biztosítása kizárólag mechanikai eszközökkel.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Hosszútávon a védett területen található szántóterületek gyepesítése vagy honos fajokkal történő erdősítése, azaz a szántó művelési ágú területek arányának a csökkentése a cél.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A szántóterületek és a vadföldek vadat vonzó tulajdonsága miatt, ezeken a területeken szükség esetén magaslesekert javasolt elhelyezni, fokozott vadászati tevékenységgel törekedni kell a vadlétszám csökkentésére.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A vegyszerek használata a legkörültekintőbb alkalmazás esetén is a környező területek szennyeződését okozhatják akár közvetlenül, akár a talajvíz szennyeződésén keresztül. Ez legnagyobb veszélyt a vízi ökoszisztémákra és a környező területek gerinctelen faunájára jelent, valamint ezeken keresztül a táplálékláncba kerülve további vízi szervezetekkel és gerinctelenekkel táplálkozó állatfajokra is kockázatot hordoz.

(a) Kezelési egység kódja: KE-9

(b) Kezelési egység meghatározása: Egyéb, az emberi tevékenység által meghatározott élőhelyek

Ebbe a kezelés egységbe soroltuk azokat a természetvédelmi szempontból értéktelen területeket, melyek legjellemzőbb tulajdonsága az ember általi zavarás, az intenzív területhasználat, és az ennek nyomán kialakult jelentős mértékű degradáció. Ide tartoznak az infrastruktúra hálózatok elemei: utak, vezetékek, egyéb vonalas létesítmények.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

U4 – Telephelyek, roncssterületek és hulladéklerakók
U10 – Tanyák, családi gazdaságok
U11 – Út- és vasúthálózat

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

A kezelési egység nem érint Natura 2000 élőhelyet.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A területet érintő infrastrukturális elemek és gazdasági létesítmények működtetése, karbantartása során célszerű arra törekedni, hogy a környező területek zavarása a lehető legkisebb legyen, a szomszédos értékesebb élőhelyekre ne jusson ki környezetterhelő anyag. Fontos, hogy a bolygatott területek ne növekedjenek, további degradáció ne jelentkezzen, az esetleges gyomosodást vissza kell szorítani. Lehetőség szerint minimalizálni kell a vegyszerhasználatot, a környezetre veszélyes szerek és technológiák alkalmazását. Esetleges fejlesztések, átalakítások előtt minden esetben egyedi eljárás és a természetvédelmi kezelővel való előzetes egyeztetés szükséges.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A természet védelméről szóló 1996.évi LIII. törvény

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet

9/2013. (II. 20.) VM rendelet a Nagybereki Fehér-víz természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési tervéről

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

A kezelési egységre előírás javaslatok nem fogalmazhatók meg, a területhasználati és területkezelési módokat a hatályos ágazati jogszabályok és egyedi hatósági engedélyek szabályozzák.

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Élőhely-rekonstrukció a területen található valamely telephely, vonalas létesítmény stb. megszűnése, felszámolása esetén válhat szükségessé. Ilyen esetben a terület rekultivációjára, az inváziós fajok megtelepedésének vagy terjedésének megakadályozására, a természet szerű állapot helyreállítására javasolt törekedni.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A kezelési egységen nincsenek gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység jelentősége természetvédelmi szempontból másodlagos, a kezelési javaslatok célja csupán a lehető legkisebb mértékű zavarás biztosítása lehet.

3.2.2. Élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatokat a dokumentáció a 3.2.1. fejezetben, az kezelési egységekre vonatkozó kezelési javaslatokkal egységes szerkezetben tárgyalja. Az élőhelyrekonstrukciós javaslatok az alegységek részletezésénél jelennek meg.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

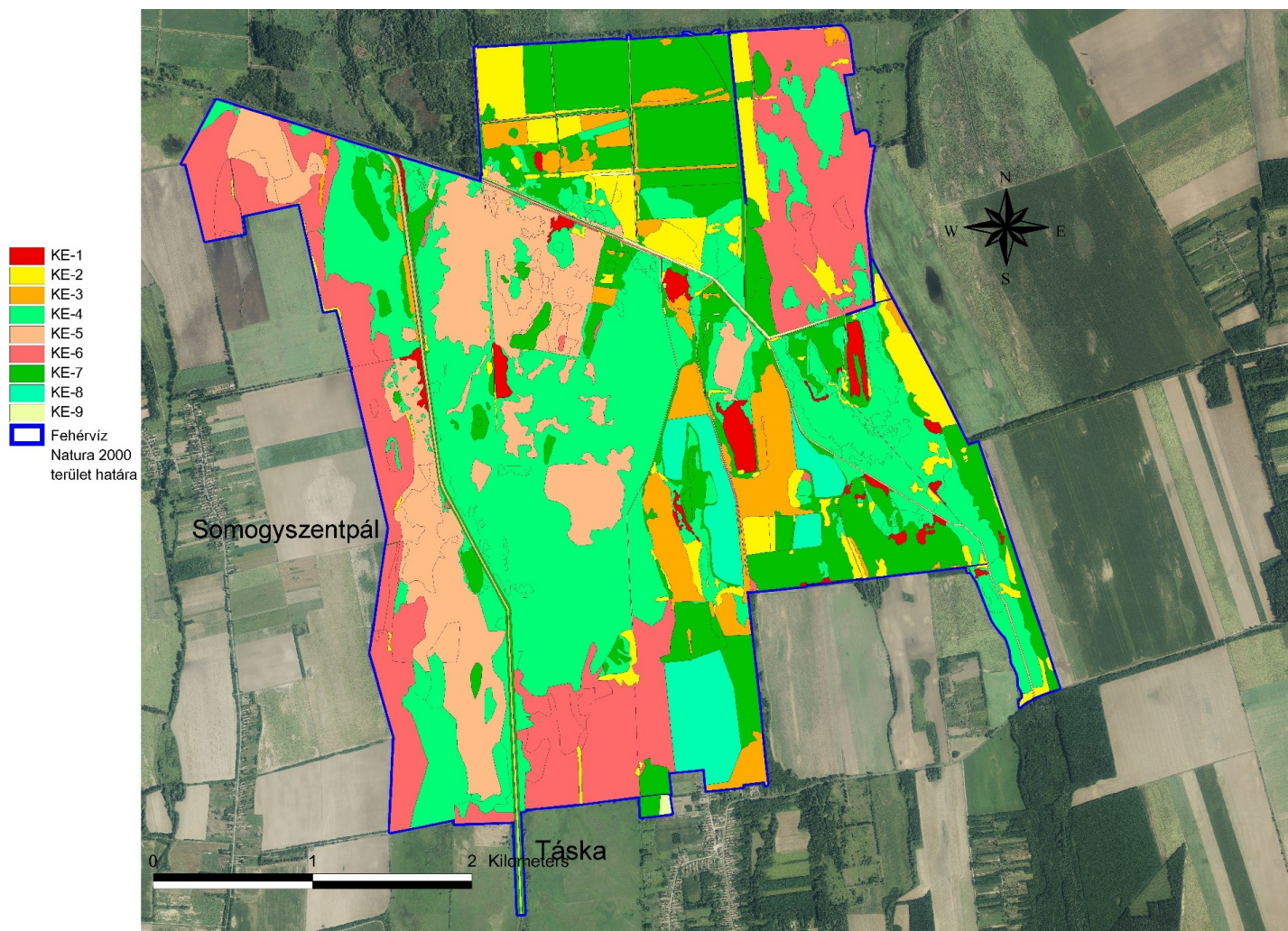
A tervezési terület jelölő fajainak védelme alapvetően az élőhelyek megfelelő kezelésén keresztül biztosítható, a 3.2.1. fejezetben részletezett élőhelykezelési javaslatok alapján. Specifikus fajvédelmi intézkedések nem indokoltak.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

A 2012-2017 között futott Svájci-Magyar Együttműködési Program, Közösségi jelentőségű, illetve védett és fokozottan védett állatfajok felmérése és monitoring módszertan kidolgozása Vas, Zala és Somogy megye Natura 2000 területein megnevezésű projektben elkészült a jelölő állatfajok felmérési és monitoring módszereinek kidolgozása. A Natura 2000 jelölőfajok állományainak nyomon követése e módszerek figyelembe vételével történik.

A területet érintő, a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) keretében zajló kutatásokat továbbra is folytatni kell. A jelen munka elkészítéséhez elvégzett élőhely-térképezést és széles körű zoológiai és botanikai felméréseket a fenntartási terv felülvizsgálatai előtt célszerű újra elvégezni. A jelölő fajok és élőhelyek tekintetében minimálisan hat évente (a közösségi jelentőségű fajokról és élőhelyekről az Európai Unió felé benyújtandó jelentések periódusainak megfelelően) el kell végezni az állományok és területek felmérését.

3.2.5. Mellékletek: a tervezési területen javasolt természetvédelmi kezelési egységek (térkép)

3.2.6. A tervezési terület helyrajzi számait érintő kezelési egységek

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz
KE-1	Természetes és természetszerű puhafás erdők	25,6252 ha	Buzsák:0257,0258/1,0258/3,0258/5,0258/6,0258/7,0258/8 Somogyszentpál:018,019,020,024,025,026,035,037,038,039 Táska:0103,0105,0105,0105,0105,0106,0108,0109,0113/2,0115,0116,0117,0118/2,0118/3,0118/4,011,0120,0123,0125,0134,0148,069,070/3,096,097,098
KE-2	Jellegtelen honos fafajú erdők és fiatalosok	95,4373 ha	Buzsák:0210,0211,0255,0257,0258/1,0258/3,0258/4,0258/5,0258/6,0258/7,0258/9,0276,0277/2,0277/3,0277/4,0277/5,0277/6 Somogyszentpál:016/5,017,018,019,022,024,025,026,035,037,038 Táska:0100,0101,0103,0104,0105,0106,0107,0108,0109,0110,0111,0112,0113/1,0113/2,0113/3,0115,0116,0117,0118/1,0118/2,0118/3,0118/3,0118/4,0118/5,0119,0120,0121,0122,0123,0125,0128/1,0128/2,0129,0134,0141,0142,0143,0144,0145,0146,0147,0148,0151,0153,0154,0155,069,070/1,070/2,070/3,083/9,086,087/1,087/2,087/3,087/4,087/7,088,091/1,091/2,092,092,096,097,098,099
KE-3	Idegenhonos és tájidegen fafajú erdők	85,1880 ha	Buzsák:0210,0255,0258/1 Somogyszentpál:018,019 Táska:0100,0103,0105,0106,0107,0109,0110,0111,0112,0113/3,0117,0118/1,0118/2,0118/3,0118/4,0120,0121,0122,0123,0124,0125,0126,0133,0134,0136,0137,0138,0140,0141,0143,0144,0146,0147,0148,070/3,082,083/1,083/2,083/3,083/4,083/5,083/8,083/9,084/4,084/5,085/3,085/4,085/5,085/6,086,087/7,099
KE-4	Természetközeli fátlan vizes élőhelyek és lápok	494,5729 ha	Buzsák:0210,0211,0257,0258/1,0258/3,0258/4,0258/5,0258/6,0258/7,0258/8,0276,0277/2,0277/4,0277/5,0277/6 Somogyszentpál:016/5,018,019,020,021,022,023,024,025,026,027,028,029,030,031,032,033,034,035,037,038,039 Táska:0100,0101,0102,0103,0104,0105,0107,0108,0109,0110,0112,0113/2,0115,0116,0117,0118/2,0118/3,0118/4,0118/5,0119,0120,0122,0123,0124,0125,0126,0127,0128/1,0128/3,0129,0130,0131,0134,0141,0142,0143,0145,0146,0147,0148,069,070/2,070/3,082,083/9,085/3,085/5,085/6,086,087/1,087/5,087/6,087/7,088,091/2,091/4,091/5,092,093,094,095,096,097,098,099
KE-5	Álló-, és folyó vizek, valamint döntően vízhatás által meghatározott területek	228,5487 ha	Balatonfenyves:0131 Buzsák:0179,0211,0257,0258/1,0258/3,0258/5,0258/7,0276,0277/2,0277/3,0277/4,0277/5,0277/6 Somogyszentpál:016/5,017,018,019,020,021,022,023,024,025,026,030,031,032,033,034,035,036,037,038,039 Táska:0100,0103,0104,0105,0108,0112,0113/1,0114,0115,0116,0117,0118/2,0118/3,0118/4,0118/5,0119,0120,0123,0126,0127,0128/1,0128/2,0128/3,0129,0130,0131,0132,0133,0134,0135,0137,0138,0139,0143,0144,0145,0146,0147,0148,0150,0154,069,070/2,086,088,092,093,094,095,096,097,098,099

KE-6	Természetszerű gyepek	263,3217 ha	Balatonfenyves:0131 Buzsák:0210,0211 Somogyszentpál:016/5,017,018,019,022,030,031,035,037,038,039 Táska:0103,0108,0109,0111,0113/3,0120,0123,0128/3,0129,0144,0150, 0154,082,084/3,084/4,085/1,085/4,086,087/1,087/2,087/3,087/4,087/5,0 87/6,087/7,088,091/1,091/2,091/3,091/4,091/5,092,098,099
KE-7	Degradált gyepek és magaskórósok	284,9763 ha	Balatonfenyves:0113,0131 Buzsák:0179,0210,0211,0257,0258/1,0258/3,0258/4,0258/5,0258/6,025 8/7,0258/8,0258/9,0276,0277/2,0277/3,0277/4,0277/5,0277/6 Somogyszentpál:018,019,020,021,022,025,026,030,031,033,035,037 Táska:0100,0101,0102,0103,0104,0105,0106,0107,0108,0109,0110,011 1,0112,0113/1,0113/2,0113/ ,0116,0117,0118/1,0118/2,0118/3,0118/4,0119,0120,0121,0122,0123,0 124,0125,0126,0127,0128/1,0128/2,0129,0130,0131,0132,0133,0134,0 135,0136,0137,0138,0139,0140,0141,0143,0144,0145,0146,0147,0148, 0150,0151,0152,0153,0154,0155,070/3,082,083/2,083/4,083/5,083/6,08 3/7,083/8,083/9,084/3,084/4,085/1,085/2,085/3,085/4,085/5,085/6,086, 087/1,087/2,087/3,087/4,088,089,091/5,092,093,096,098,099
KE-8	Szántók és vadföldek	62,6413 ha	Somogyszentpál:016/5,017,018 Táska:0109,0110,0112,0120,0121,082,083/2,083/4,083/5,083/6,084/3,0 84/4,084/5,085/1,085/2,085/3
KE-9	Egyéb, az emberi tevékenység által meghatározott élőhelyek	6,3341 ha	Buzsák:0210 Somogyszentpál:021,022 Táska:0101,0102,0103,0104,0105,0105,0106,0107,0108,0111,0113/3,0 123,0124,0125,0126,0127,0128/2,0128/3,0129,0134,0138,0139,0140,0 141,0143,0144,0145,0146,0147,0148,0150,0153,0154,0155,082,089,09 8,099,446,447,448,449,450,453,454

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogszabályok és a tulajdonviszonyok függvényében

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenlegi működő agrártámogatási rendszer

Az Európai Unió mezőgazdasági támogatási rendszere, a közös agrárpolitika (KAP) két pilléren nyugszik: az első pillér (KAP I.) a közvetlen támogatásokat és a piaci intézkedéseket finanszírozza, teljes egészében az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) terhére. A második pillér (KAP II.) az unió vidékfejlesztési politikáját szolgálja, melyet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) regionális vagy nemzeti források társfinanszírozásával működtet.

A Natura 2000 területen gazdálkodók a KAP I. pillér támogatásain túlmenően részesedhetnek a KAP II. pillér forrásaiból is, melyeket a 2014-2020 közötti időszakra Magyarországon a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 tartalmaz. A betartandó előírásokat a pályázati felhívások foglalják magukba. A 2007-2013 közötti időszakban igénybe vehető támogatások egy részének felhasználása még nem zárult le, az ezekről szóló jogcímrendeletek továbbra is hatályban maradnak mindaddig, amíg történik belőlük kifizetés – ez elsősorban az erdős támogatások esetében fordulhat elő.

A 2014-2020 közötti időszak végeztével – hasonlóan a 2007-2013 közötti időszak végéhez – átmeneti szabályokat terjesztett elő az Európai Bizottság. Ennek értelmében a 2021. és a 2022. évre egy átmeneti időszakot hirdettek meg, amelyben a KAP II. pillért érintően többek között a terület- és állatlétszám alapú vidékfejlesztési támogatásokat – amelyek jellemzően több éves kötelezettségvállalásúak – meghosszabbíthatja a tagállam. Az átmeneti évben várhatóan a KAP I. pillér alá tartozó közvetlen támogatások is elérhetőek lesznek a jelenlegi feltételek mellett. Az átmeneti szabályok miatt az új tervezési ciklus előre láthatóan 2023-tól indul, és 2027-ig tart.

A 2014-2020 között elérhető agrártámogatásokról aktualizált összefoglalás található az állami természetvédelem honlapján:

http://termeszetvedelem.hu/_user/browser/File/N2k_fennterv/3_%20mell%C3%A9klet_aktualizalt_041219.pdf

Továbbá a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 jelenleg elérhető pályázati felhívásai megtekinthetők az alábbi linken: <https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523>

A jelenlegi támogatási időszakban a Vidékfejlesztési Program keretében számos olyan intézkedés elérhető, ahol a Natura 2000 területeken gazdálkodók támogatási forrásokhoz juthatnak vagy előnyt élvezhetnek a pontozási rendszerekben.

Legfontosabbak ezek közül a kompenzációs jellegű kifizetések, melyek a gyepterületek és magánerdők esetében érhetőek el. A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó földhasználati szabályok betartása azonban független attól, hogy a gazdálkodó igényelte-e a támogatást vagy sem. Az adminisztratív eszközök tekintetében a Natura 2000 területekre járó kompenzáció ráépül az egyéb elérhető támogatásokra, a gazdálkodók a Natura 2000 intézkedés mellett jogosultak többek között az egységes területalapú támogatásra (SAPS) is.

Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrésztlet területén felmerülő költségek és jövedelemkiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, melynek összege az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően változik.

Az önkéntesen vállalt előírások elsősorban az agrár-környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás és az erdészet, erdő-környezetvédelem, természetmegőrzés témakörébe integrálódnak.

Az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetési rendszer olyan önkéntes alapon működő program, amelyben résztvevők az agrár-környezetgazdálkodási célok elérésének érdekében többlet tevékenységek elvégzését vállalják gazdálkodásuk során. Amennyiben a gazdálkodó az adott Natura 2000 gyepterület vonatkozásában kompenzációs támogatás igénybevételére jogosult, úgy a gyepterületeket érintő AKG tematikus előírascsoportok esetén a támogatási összeg a kompenzációs támogatás összegével csökkentésre kerül.

Egyes esetekben az erdőkre lehívható támogatások szektortól függetlenül is igénybe vehetők (pl. természeti katasztrófa (vízkár, szélkár, tűzkár, biotikus károsítás) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, erdőkárok megelőzésére, illetve erdőszerkezet átalakításához), más esetben az állami és önkormányzati szektor kizárásra került.

Támogatás vehető még igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, és ezáltal növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez (az erdő esetében az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházásokhoz nyújtott támogatás, a mezőgazdasági területek esetében az élőhelyfejlesztési és vízvédelmi célú nem termelő beruházások).

A tervezési területen elérhető, élőhelymegőrzés szempontjából releváns támogatások:

VP4-4.4.1-16 Élőhelyfejlesztési célú nem termelő beruházások

VP-4-10.1.1-15 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés

VP-4-10.1.1-16 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés

VP-4-10.1.1-21 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés
VP-4-11.1.-11.2.-15 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása
VP-4-11.1.-11.2.-18 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása
VP-4-11.1.-11.2.-21 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása
VP4-12.1.1-16 - Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
VP4-13.2.1.-16 - Kompenzációs kifizetések természeti hátránnyal érintett területeken
VP4-15.2.1.2-17 Erdészeti genetikai erőforrások fejlesztése
VP5- 8.1.1-16 Erdősítés támogatása
VP5-8.4.1.-16 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása
VP5-8.5.1.-16 Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások

3.3.1.2. *Javasolt agrártámogatási rendszer*

Mezőgazdálkodás

A mezőgazdasági területek jelenlegi támogatásával az alapvető probléma, hogy a programok nem eléggé specifikusak és nem veszik figyelembe a területen előforduló jelölő értékeket és azok élőhelyigényeit. Emellett probléma az is, hogy a gyepeken lévő cserjés élőhelyszegélyek kiesnek a támogatható területből.

A jelenleg elérhető horizontális AKG programokat a Natura 2000 területre specifikus programmal javasolt kiváltani. Ennek a programnak az alapját a jelen tervben rögzített kezelési előírások képeznék, amelyek kifejezetten a terület jelölő értékeinek és egyéb védett természeti értékeinek megőrzését célozzák. Ennek keretében kellene felülvizsgálni a cserjés szegélyélőhelyek támogatható területbe vonásának lehetőségét, hogy azok fenntartása ne okozzon jövedelem kiesést a gazdálkodónak. A tervben foglalt kezelési előírásoknak megfelelően a cserjések a terület maximum 10%-ig kellene, hogy támogathatók legyenek. A támogatásra jogosult területek alapegységét a kezelési egységek jelentenék, így egy, az adott élőhelyre specifikus kezelési előírás sorból lehetne válogatni a vállalni kívánt korlátozásokat. A jogszabályban rögzített előírásokért nem járna kifizetés ebben a programban, hiszen ezeket hivatott fedezni a kompenzációs támogatás. A lehívható támogatás mértéke a jövedelem kieséssel, illetve beruházási költséggel arányosan, de az előírás természetvédelmi hozadékát is figyelembe véve kerülne megállapításra. A jelenlegi AKG programokkal ellentétben nem célprogramok nagy előíráscsomagjai közül lehetne választani fix támogatási összeggel, hanem egyes előírások közül választhatna minden gazdálkodó annyit, amennyit vállalni hajlandó. Ebben a rendszerben az előírásonként igényelhető támogatás összege lenne az, ami arra ösztönzi a gazdálkodókat, hogy minél többet vállaljanak az előírások közül.

Erdőgazdálkodás

A jelenlegi erdő-környezetvédelmi program célprogramjait a Natura 2000 területre specifikus programmal javasolt kiváltani. Ennek a programnak az alapját a jelen tervben rögzített kezelési előírás-javaslatok képeznék, amelyek kifejezetten a terület jelölő értékeinek és egyéb védett természeti értékeinek megőrzését célozzák. A támogatásra jogosult területek alapegységét a kezelési egységek jelentenék, így egy, az adott élőhelyre specifikus kezelési előírás-javaslat sorból lehetne válogatni a vállalni kívánt korlátozásokat. Az erdőtervben rögzített előírásokért nem járna kifizetés ebben a programban, hiszen ezeket hivatott fedezni a kompenzációs támogatás. A lehívható támogatás mértéke a jövedelem kieséssel, illetve beruházási költséggel arányosan, de az előírás természetvédelmi hozadékát is figyelembe véve kerülne megállapításra. A jelenlegi EKV

programokkal ellentétben nem célprogramok nagy előíráscsomagjai közül lehetne választani fix támogatási összeggel, hanem egyes előírások közül választhatna minden gazdálkodó annyit, amennyit vállalni hajlandó. Ebben a rendszerben az előírásonként igényelhető támogatás összege lenne az, ami arra ösztönzi a gazdálkodókat, hogy minél többet vállaljanak az előírás-javaslatok közül. A rendszer elindításához szükséges a kezelési egységek és az erdőrészletek átfedésének egyeztetése. Amennyire lehetséges, kívánatos az erdőrészlet határokat a kezelési egységek határaihoz igazítani. Ahol ez nem lehetséges a kezelési egységeket állományrészekként kell elkülöníteni a részleten belül.

3.3.2. Pályázatok

Jelenleg nincs folyamatban levő pályázat.

3.3.3. Egyéb

A kezelési javaslatok megvalósításának egyéb eszközei nem szükségesek.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

A célcsoportok elérésére alkalmas kommunikációs elemek a tervezési munkához és a kommunikáció céljaihoz kerültek kiválasztásra.

A projekt során az egyes elemek alkalmazása és megvalósításuk a fenntartási terv készütségi fázisaihoz igazodott, figyelembe véve a jogszabályban előírt, a tervek egyeztetésébe kötelezően bevonandók körét. Egy-egy kommunikációs cél megvalósulását többféle elem tette lehetővé.

A kommunikációs munka első lépése a postai levelek kiküldése volt az érintetteknek. A további kommunikáció alapját egy honlap képezte, amely Fehérvíz Natura 2000 terület fenntartási terv honlapja. A honlapon elérhetővé vált minden fontos információ és tervanyag. A kiküldött postai és elektronikus levelek, mind tartalmazták a honlap elérhetőségét.

A felhasznált kommunikációs elemek táblázatos formában kerülnek bemutatásra.

A tervezetthez képest a kommunikációs eszközöket jelentősen csökkenteni kellett a tervkészítés során. A kialakult pandémiás helyzetben, és az ezzel kapcsolatos jogszabályokban megjelenő korlátozások miatt, a személyes jelenlétet követelő eszközöket törölni kellett. Ezért a tervezési folyamat kommunikációja levelezésben és az online lehetőségek kihasználásával folyt.

Az alkalmazott kommunikációs eszközök a Fehérvíz Natura 2000 terület fenntartási tervének készítése során:

Kommunikációs eszközök és rövid jellemzésük	Érintett célcsoportok	Kommunikációs eszköz funkciói						Igazoló dokumentum
		A Natura 2000 hálózat bemutatása	A tervezési folyamat bemutatása	Információk egyeztetése, kérése	Fenntartási terv véleményezése	Fejlesztési igények felmérése	Konkrét kérdések tisztázása	
<p>Honlap: Fehérvíz Natura 2000 terület honlapja</p> <p>Az egyeztetési tervanyagok közzétételének leghatékonyabb módja lehet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tulajdonosok - gazdálkodók - önkormányzatok - civil szervezetek - lakosság - falugazd. és agrárk. tanácsadók - gazdakörök - vadásztársaságok - állami szakmai szervezetek 	X	X	X	X	X		internetes elérhetőség, honlap címe
<p>Küldött postai levél, e-mail: Önkormányzatok, falugazdászok, agrárkamara, állami. sz. e-mailes tájékoztatása, valamint az önkormányzatoktól kapott tulajdonosi adatok alapján a tulajdonosok nagy részének levélben történő értesítése történik. A levél mellé minden esetben kitöltendő, visszaküldendő kérdőív kerül megküldésre. Összesen 17 db postai levél és e-mail került kiküldésre.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tulajdonosok - gazdálkodók - önkormányzatok - civil szervezetek - lakosság - falugazd. és agrárkam. tanácsadók - gazdakörök - vadásztársaságok - állami szakmai szervezetek 	X	X	X	X	X		levélről másolat, kinyomtatott e-mail, kinyomtatott kérdőív

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Területi illetékesség szerint kerültek összegyűjtésre a kommunikáció címzettjei. A kapott információk a megalapozó tanulmány készítése során figyelembevételre kerültek, az érintettek helyismerete és a rendelkezésre álló adatok segítették a tervezést. További érintettek kerültek még megszólításra az első körben kiküldött levelek alapján a címzettekől beérkező javaslatok alapján. Az egyeztetés keretében az összes érintetteknek megküldtük a terv utolsó egyeztetési változatát, véleményüket írásban kértük.

Célcsoport	Szervezet/személy neve
Önkormányzat(ok)	Somogyszentpál Község önkormányzata
	Táska Község Önkormányzata
	Buzsák Község Önkormányzata
	Balatonfenyves Község Önkormányzata
Civil szervezetek (helyi önkormányzat javaslata alapján is)	Dél-Baltoni Természetvédelmi Egyesület
	MME Dél-Baltoni Természetvédelmi Csoport
Tulajdonosok, gazdálkodók, vagyonkezelők	SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt.
	Hubertus Bt.
	Balaton-Nagyberek vízitársulat
Hatóságok, Hivatalok	Somogy Megyei Kormányhivatal Kaposvári Járási Hivatal, Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály
	Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Katasztrófavédelmi Hatósági Osztály
	Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
	SMKH KJH Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály
	Somogy Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Földhivatali Főosztály Földhivatali Osztály
	SMKH KJH Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály
	Somogy Megyei Kormányhivatal Kaposvári Járási Hivatal - Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály - Erdészeti Osztály
	Somogy Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Az egyeztetés keretében az érintetteknek megküldtük a terv utolsó egyeztetési változatát. A válaszadásra két hetes időintervallumot adtunk meg.

A táblázat a terv szempontjából hangsúlyos véleményeket, és azok beépítésének módját tartalmazza

Véleményező	Vélemény	Intézkedés/ Válasz
Táska Község Önkormányzata	adatszolgáltatás, adategyeztetés kérdőív visszaküldésével	Az adatok beépítésre kerültek.
Balatonfenyves Község Önkormányzata	adatszolgáltatás, adategyeztetés kérdőív visszaküldésével	Az adatok beépítésre kerültek.
Hubertus Bt.	adatszolgáltatás, adategyeztetés kérdőív visszaküldésével	Az adatok beépítésre kerültek.
Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság	adatszolgáltatás, adategyeztetés A tervezésnél kérjük figyelembe venni a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet alapján a fenntartóság biztosítva legyen. A jó állapot elérése és fenntartása érdekében a felszíni, felszín közeli, felszín alatti vizek és ezek víztartó képződményei nem szennyeződhetnek.	A javaslatot beépítettük
Somogy Megyei Kormányhivatal	A Kormányhivatalnak a tervben foglaltakkal kapcsolatban kifogása nem merült fel és kiegészítő javaslattal nem kíván éli.	
Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, Katasztrófavédelmi Hatósági Osztály	A "Fehérvíz (HUDD20031) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület" című fenntartási terv alapján az 1550 ha kiterjedésű Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzéséhez, a természetvédelmi helyzetének megőrzéséhez, fenntartásához, helyreállításához, a lehatárolás alapjául szolgáló természeti állapottal és a kedvező természetvédelmi állapottal összhangban lévő gazdálkodás feltételeinek biztosításához hozzájárulunk, a tervben foglaltakkal egyetértünk, ellenvetésünk nincs. A 3.2.1. Élőhelyek kezelése C) Kötelezően betartandó előírások szakaszt (18. oldal) kérjük kiegészíteni az alábbiakkal: A felszíni vizek védelmével	A javaslatot beépítettük.

Véleményező	Vélemény	Intézkedés/ Válasz
	<p>kapcsolatban az alábbi jogszabályokat is figyelembe kell venni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól; - 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól. 	
Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság	<p>Tekintettel arra, hogy a Natura 2000-es fenntartási tervek elkészítéséről szóló útmutató „3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel” tárgyú fejezete szerinti egyeztetésre a tárgyi ügyben a kialakult koronavírus helyzet miatt nem került sor, javasoljuk a fejezetben az alábbi szöveg szerepeltetését:</p> <p>„A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi és a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény, továbbá a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet szerinti vízgazdálkodási fenntartási tevékenységeinek egymás mellett zavartalanul történő elvégezhetőségét biztosítani kell, az ehhez esetlegesen szükséges egyeztetéseket le kell folytatni.”</p>	A 3.2.1. Élőhelyek kezelése fejezetbe beemeltük.
Somogy Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Erdészeti Osztály	<p>2021. január 21-én, nem azonosítható elektronikus úton (e-mail) érkezett felkérése kapcsán a Fehérvíz (HUDD20031) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve egyeztetési anyagát a következők szerint véleményezem:</p> <p>17. oldal „A tervezési területen a közlekedési infrastruktúra fejlesztése, új nyomvonalú utak kialakítása, földutak stabilizált, vagy burkolttá alakítása nem kívánatos. Mivel egy” Félbehagyott mondat.</p> <p>18. oldal „Az erdősítésben használt szaporítóanyag (mag, csemete) tájegységi (Külső-Somogy) származású</p>	<p>Javítva.</p> <p>A javaslatot beépítettük.</p>

Véleményező	Vélemény	Intézkedés/ Válasz
	<p>legyen” Itt véleményem szerint Balatoni-medence származásnak kéne szerepelnie, mivel maga a tervezési terület is a Balatoni-medence erdészeti tájba tartozik! Külső-Somogy teljesen más termőhelyi, ökológiai viszonyokkal rendelkezik.</p> <p>19. oldal Vadlétszám csökkentése elsőrendű feladat. A vaddisznó lassanként „dúvadnak” minősül, lényegében éjjel nappal vadászható vadászati idény korlátozása nélkül, ezzel szemben a lényegesen nagyobb gazdasági és természetvédelmi károkat okozó szarvas fajaink létszámának csökkentésére irányuló törekvések mindig „kisiklanak”. Meglátásom szerint egy kezelési tervben ennek ismerete és a megoldás szükségességének minél egyértelműbb kiemelése (természetes vadeltartó képesség szintjére való visszaszorítás elodázhatalansága) mindenképpen szükséges lenne, hogy markánsabban megjelenjen.</p> <p>13. oldal E70 ponthoz: Véleményem szerint a javasolt alkalmazási időszak fás szárú esetében októberig kitolandó (a keringés ilyenkor már a gyökerek felé orientált a hatóanyagok gyökérhez juttatása – gyakorlati tapasztalatok alapján – az októberi időszakban a legkedvezőbb).</p> <p>25. oldal E70 ponthoz: Véleményem szerint a javasolt alkalmazási időszak fás szárú esetében októberig kitolandó (a keringés ilyenkor már a gyökerek felé orientált a hatóanyagok gyökérhez juttatása – gyakorlati tapasztalatok alapján – az októberi időszakban a legkedvezőbb).</p> <p>27. oldal E70 ponthoz: Véleményem szerint bálványfa esetében a javasolt alkalmazási időszak fás szárú esetében októberig kitolandó (a keringés ilyenkor már a gyökerek felé orientált a hatóanyagok gyökérhez juttatása – gyakorlati tapasztalatok alapján – az októberi időszakban a legkedvezőbb).</p>	<p>A fenntartási terv a 275/2004 (X.8.) Korm.rendelet alapján csak kezelési javaslatokat tartalmazhat, előírásokat nem.</p> <p>A kezelési javaslat szövege kötött (a fenntartási tervek készítéséhez kiadott útmutató 2. mellékletéből választhatóak az előírás-javaslatok a megadott szöveggel).</p> <p>A kezelési javaslat szövege kötött.</p> <p>A kezelési javaslat szövege kötött.</p>

AGRÁRMINISZTERIUM

Nyilatkozat

A HUBF20031 Fehérvíz kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUBF20031 Fehérvíz Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, jóváhagyta:

Balczó Bertalan

természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2021. december „20.”

AGRÁRMINISZTERIUM

Nyilatkozat

A HUBF20031 Fehérvíz kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUBF20031 Fehérvíz Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, jóváhagyta:

Balczó Bertalan

természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2021. december „20.”